

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

โดย
นายมนต์ชัย มั่นวาทิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

โดย
นายมนต์ชัย มั่นวาทิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES MANAGEMENT : BOYSCOUT AND GIRL
GUIDE ACTIVITIES MANAGEMENT OF PRIVATE SCHOOL IN NAKHONPATHOM**

By

Monchai Monwasin

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ แนวทางการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ”
เสนอโดย นายมนต์ชัย มั่นวสิน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร)
...../...../.....

49252409 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

มนต์ชัย มั่นวสิน : แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผศ. ว่าที่พ.ต. ดร.นพดล เจริญอักษร. 106 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม 2) แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม โดยเก็บข้อมูลจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม จำนวน 9 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สร้างขึ้นตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการและการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ความถี่ (f) ค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า :

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านคือด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการปฏิบัติกิจกรรมและด้านการประเมินผลกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ควรวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน พัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือให้มีความรู้ความสามารถในการสอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอนตามขั้นตอนการเปิดประชุมกอง วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริง

ภาควิชาการบริหารการศึกษา   บัณฑิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2552
ลายมือชื่อของนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

49252409 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES : BOY SCOUT AND GIRL GUIDE
ACTIVITIES MANAGEMENT

MONCHAI MANWASIN : LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES
MANAGEMENT : BOY SCOUT AND GIRL GUIDE ACTIVITIES MANAGEMENT OF
PRIVATE SCHOOL IN NAKHON PATHOM. INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST.
PROF. MAJ. NOPADOL CHENAKSARA, RTAR., Ph.D. 106 pp.

The purposes of this independent study were to determine 1) The learner development activities management : boy scout and girl guide activities management of private school in Nakhon Pathom. 2) The development of learner development activities management : boy scout and girl guide activities management of private school in Nakhon Pathom. The samples in this research were 9 schools under Nakhon Pathom private school. The research instrument was a questionnaire about learner development activities management : boy scout and girl guide activities management formulated base on the guided of learner development activities of Ministry of Education and the focus group. Statistics for analyzing the data were frequencies (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and content analysis.

The findings revealed as follows :

1. Learner development activities management : boy scout and girl guide activities management of private school in Nakhon Pathom as overall and in each aspect were at a high level on planning, activity performing and test and measurement.

2. The development of learner development activities management : boy scout and girl guide activities management of private school in Nakhon Pathom included the followings. Planning scouts activities management together, developing the boy scout superintendents to be knowledgeable in boy scout and girl guide activities teaching and practicing activities as planning steps of opening the scouts convene division meeting and focusing on measurement and the authentic assessment both theory and practice.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature.....

Independent Study Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร คณะกรรมการการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณะครูผู้สอน ของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่านที่กรุณาให้ความรู้ ช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหา	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	14
หลักการ	17
จุดหมาย.....	18
โครงสร้าง.....	18
การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	20
ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	21
ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	23
ปรัชญาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	24
แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	25
ความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	31

บทที่	หน้า
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง	33
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ.....	35
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่.....	37
งานวิจัยภายในประเทศ.....	44
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53
สรุป	56
3 การดำเนินการวิจัย	57
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	57
ระเบียบวิธีวิจัย.....	58
แผนแบบการวิจัย.....	58
ประชากร	58
ตัวแปร	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
การสร้างเครื่องมือ	62
สรุป	63
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม.....	67
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม.....	73

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 75
	สรุปผลการวิจัย..... 76
	การอภิปรายผล 78
	ข้อเสนอแนะของการวิจัยทั่วไป..... 80
	ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป 81
	บรรณานุกรม..... 82
	ภาคผนวก 87
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 88
	ภาคผนวก ข หนังสือขอทดลองเครื่องมือ..... 91
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 94
	ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 97
	ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น..... 104
	ประวัติผู้วิจัย 106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนวุฒิทางลูกเสือของครูโรงเรียนเอกชนในอำเภอสามพราน	6
2	กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือโลก.....	41
3	กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือชั้นพิเศษ.....	42
4	กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือหลวง	43
5	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรม ลูกเสือ- เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนใน จังหวัดนครปฐม	67
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขั้นเตรียมความพร้อม	68
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรม.....	70
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก¹ จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้รัฐดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ หมายความว่าเพื่อพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข² ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้จากโครงสร้างของหลักสูตรที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบศักยภาพของตนเอง และมุ่งความเป็นระเบียบวินัย รู้หน้าที่ความรับผิดชอบ และการบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งที่จัดอยู่ในกระบวนการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน

---

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2544), 1.

²คณะวิชาการ The Justice Group, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทพีรภาสจำกัด, 2550), 38.

ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานในรูปของกระบวนการกลุ่ม ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมดังกล่าวเป็นที่ยอมรับว่ามีส่วนช่วยพัฒนาความเป็นมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่กิจการลูกเสือกำเนิดขึ้นในโลกโดย ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ (Lord Baden Powell) ชาวอังกฤษ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก จำนวน 154 ประเทศ (พ.ศ. 2545) กิจการลูกเสือทั่วโลกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยคามมีเอกภาพ (unity) ซึ่งเป็นแกนกลางให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกได้พัฒนากิจการลูกเสือของตนให้มีความก้าวหน้าไปในแนวทางเดียวกัน สามปีหลังจากการสถาปนาลูกเสือขึ้นในอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงสถาปนาลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 หลังจากตั้งเสือป่าเพียง 2 เดือน และเป็นประเทศที่ 3 ที่ตั้งกองลูกเสือขึ้นในโลก ปี พ.ศ. 2455 รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศรับรองฐานะของลูกเสืออังกฤษเป็นทางการ พร้อมกับออกกฎหมายคุ้มครองให้ด้วย จากนั้นลูกเสืออังกฤษก็เจริญแพร่หลายออกไปเป็นลำดับ พระราชปรารภในการจัดตั้งกองลูกเสือปรากฏอยู่ในคำปรารภของข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรก ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่ 3 ของโลกที่ได้รับเอากิจการลูกเสือเข้ามาในประเทศ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา ได้มีการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นในโรงเรียนของตนเอง โดยหวังว่ากิจการลูกเสือจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างคุณธรรม จริยธรรมและบุคลิกภาพให้แก่เยาวชนไทย จึงทำให้กิจการลูกเสือไทยมีความเจริญก้าวหน้า และมีจำนวนสมาชิกลูกเสือเพิ่มขึ้นในปริมาณที่สูงขึ้น แม้แต่ในหมู่ประชาชนทั่วไปยังจัดให้มีการอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อมุ่งสร้างคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาประเทศสมดังพระราชดำริของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ความว่า การฝึกอบรมลูกเสือไม่ว่าจะเป็นรุ่นใดประเภทใด ย่อมมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะปลูกฝังความสุจริต เข้มแข็ง ความสามัคคี มีระเบียบ และสร้างเสริมสมรรถภาพหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ มวลสมาชิก เพื่อให้แต่ละคนสามารถนำเอาศักยภาพหรือคุณสมบัติในตนเองออกมาใช้ สร้างสรรค์

---

³ วัฒนาพานิช, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารี (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช ,2547),3-ก.

ประโยชน์แก่ตนเอง แก่ส่วนรวมได้ เหตุนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมตามแบบวิธีของลูกเสืออย่างครบถ้วน ย่อมมีคุณภาพสูงขึ้นเหมาะสมจะเป็นกำลังสำคัญและพัฒนาบ้านเมืองต่อไป และสามารถรวมกำลังกันจรรโลงรักษาประเทศชาติของเราให้วัฒนาถาวรยิ่ง ๆ ขึ้น ตามอุดมคติและความมุ่งประสงค์⁴ จากการใช้กระบวนการลูกเสือเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเยาวชนของไทย โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาเมื่อศึกษาจากหลักสูตรฉบับต่างๆ จนถึงปัจจุบันพบว่า ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2454 เป็นต้นมา มีการให้ความสำคัญแก่วิชาลูกเสือมาบ้าง น้อยบ้าง กล่าวคือหลักสูตรบางฉบับ เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2480 ได้กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร (co-curricular activities) แต่หลักสูตรประถมศึกษาบางฉบับ พ.ศ. 2491 กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร ครั้นถึงปี พ.ศ. 2503 หลักสูตรประถมศึกษาได้กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดนอกเวลาเรียน⁵ ปีพ.ศ. 2520 มีประกาศใช้คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตร⁶ ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียนและสถานที่อันควรและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือไว้ด้วย⁷ กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตรประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้อง

⁴ กองการลูกเสือ, ข่าวลูกเสือ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 5.

⁵ ปรีชา พึ่งจิตต์คน, “การใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี”(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), 2.

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น จำกัด , 2534) , 2.

⁷ คณะลูกเสือแห่งประเทศไทย, ประวัติลูกเสือไทย 60 ปี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2514) , 2.

⁸ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 2.

จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การ สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยที่เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต แนวทางสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งหมายถึงคนไทยทั้งประเทศ ให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ได้ให้ เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยเป็นการสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของ ชาติให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของการเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม เน้นการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ในวิชาลูกเสือ-เนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์⁹ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนด นโยบาย เกี่ยวกับการให้ดำเนินการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารี ไว้อย่าง ชัดเจน โดยกำหนดนโยบายให้ ผู้บริหารต้องผ่านการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือชั้นสูง (A.T.C) เป็น อย่างน้อยและครูที่ทำหน้าที่ครูผู้สอนต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น (B.T.C)¹⁰

การสอนลูกเสือได้ดำเนินมาโดยตลอด บางครั้งเป็นกิจกรรมบังคับอยู่ในหลักสูตรบางครั้ง อยู่นอกหลักสูตรการเรียนการสอน จนกระทั่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป หลักสูตรที่ปรับปรุง ใหม่กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมบังคับ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็น พลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข และ ความมั่นคงของประเทศชาติ ดังนั้นการจัดกิจกรรมลูกเสือให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว จะอาศัยแต่ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้หาพอไม่ ต้องอาศัยระบบการบริหารงานเข้ามา เกี่ยวข้องด้วย จึงจะถือว่า จัดกิจกรรมได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามหลักการและวิธีการของลูกเสือ¹¹

⁹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง 2533) (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533), 47.

¹⁰กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 2.

¹¹สุนทร ชมภูนิช, คู่มือการบริหารลูกเสือ, เอกสารในการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ สมาคมสโมสรลูกเสือจังหวัดนครปฐม, 2550.(อัครา)

ปัญหา

การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะเกิดปัญหาจากบุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือยังขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ ขาดทักษะทางลูกเสือและผู้สอนบางคนยังไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ผู้สอนบางคนไม่ชอบกิจกรรมลูกเสือแต่ต้องลงมาสอนกิจกรรมลูกเสือ ขาดการวางแผนกำหนดการสอน และไม่มีแผนการสอน การจัดการเรียนการสอนไม่ได้เป็นไปตามขั้นตอนการเปิดและปิดประชุมกอง ผู้สอนยังไม่เข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาในการสอนกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง เมื่อพบกับสภาพอากาศที่ร้อนมาก ๆ ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดความท้อถอยในการเรียน บางโรงเรียนยังไม่ได้จัดตั้งกองลูกเสือที่โรงเรียน ครูผู้สอนอบรมมาไม่ตรงกับประเภทที่ตนเองทำการสอน เช่นอบรมประเภทลูกเสือสำรอง แต่ต้องสอนประเภทสามัญรุ่นใหญ่ บางโรงเรียนขาดการสนับสนุนดูแล เอาใจใส่จากผู้บริหาร เพราะผู้บริหารไม่ชอบกิจกรรมลูกเสือ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน และไม่มีติดตามประเมินผลในสถานศึกษา¹² จากการศึกษาปัญหาผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัญหาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมในเขตอำเภอสามพราน เพราะเขตอำเภอสามพรานมีโรงเรียนเอกชนเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้สำรวจการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเนตรนารีของโรงเรียนเอกชนอำเภอสามพราน จากข้อมูลการสำรวจภูมิทางลูกเสือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ดังตารางที่ 1

---

¹² อภิวัตน์ กลกิจ, “ การศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอบรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี” (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2551),3.

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนวุฒิทางลูกเสือของครูโรงเรียนเอกชนในอำเภอสามพราน

โรงเรียน	ไม่มีวุฒิ	B.T.C.	A.T.C.	W.B.	A.L.T.C.	A.L.T.	L.T.C.	L.T.
1. สกลวิทยา	6	28	19		1			
2. มารีย์อุปถัมภ์	27	44	8	7	3		3	
3. ยอแซฟอุปถัมภ์	18	137	18	93	4	3		2
4. เทพนิมิตวัฒนา	4	1	3	26				
5. นักบุญเปโตร	17	91		13	2			
6. เสริมสิทธีวิทยา	7	8				1		2
7. นาคประสิทธิ์	64	107		48	1	1	1	2
8. กัทธนูสรณ์	5	5						
9. บวรชนวิทย์	2	11	9	2				
รวม	150	432	57	189	11	5	4	6

เมื่อสำรวจการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ-เนตรนารีของครูโรงเรียนเอกชนในอำเภอสามพรานทำให้ทราบว่าครูส่วนหนึ่งยังไม่ผ่านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ-เนตรนารีจึงทำให้ครูผู้สอนลูกเสือ-เนตรนารีส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้างานลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนสุคนธ์วิทย์ ปัจจุบันได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2546 และผู้วิจัยได้ผ่านการฝึกอบรมขึ้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน (L.T.) แล้วมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อต้องการทราบการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และแนวทางการพัฒนาของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลนำมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษาภายในจังหวัดนครปฐมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

ข้อคำถามของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาคำตอบในการวิจัยดังนี้

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

จากข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยตั้งข้อสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

สถานศึกษาเป็นองค์กร ที่มีลักษณะเป็นองค์กรหนึ่งที่มีการบริหารงานในเชิงระบบเปิด ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องซึ่งแคทซ์และคาน (Katz และ Kahn) กล่าวว่าวิธีการเชิงระบบเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การจัดการ กระบวนการ (process) ได้แก่ การบริหาร การเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี การนิเทศ ผลผลิต (output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีสภาพแวดล้อม (content) ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจและมีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)¹³

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเป็นกระบวนการหนึ่งในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมนักเรียน ที่ปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมี

---

¹³Daniel Katz and Robert L Kahn, The Social Psychology of Organization, 2nd ed. (New York : John Wiley & sons, 1978), 10-20.

พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการบริหาร ลูกเสือแห่งชาติ¹⁴

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีการเรียนการสอนกิจกรรมโดยใช้ระเบียบข้อบังคับ 2 นัยด้วยกัน คือ นัยหนึ่งดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 กำหนดอีกนัยหนึ่งดำเนินการสอนกิจกรรมวัตถุประสงค์และประเมินผลตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ

การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) ขั้นการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:ลูกเสือ-เนตรนารี ได้จัดหลักสูตรแต่ละช่วงชั้นไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสำรองชั้น ป.1 (เตรียมลูกเสือสำรองและดาวดวงที่ 1)
	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสำรองชั้น ป.2 (ดาวดวงที่ 2 และวิชาพิเศษ)
	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสำรองชั้น ป.3 (ดาวดวงที่ 3 และวิชาพิเศษ)
ช่วงชั้นที่ 2	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญชั้นป.4 (เครื่องหมายลูกเสือตรี)
	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญชั้นป.5 (เครื่องหมายลูกเสือโทและวิชาพิเศษ)
	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญชั้นป.6 (เครื่องหมายลูกเสือเอกและวิชาพิเศษ)
ช่วงชั้นที่ 3	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ชั้นม.1 (เครื่องหมายลูกเสือโลกและวิชาพิเศษ)
	-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ชั้นม.2 (เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษและวิชาพิเศษ)

¹⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545), 2.

-กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ชั้นม.3
(เครื่องหมายลูกเสือหลวงและวิชาพิเศษ)¹⁵

โดฮาน (Dohan) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนเพื่อทราบโปรแกรมกิจกรรม ปัญหา และการประเมินผลโดยศึกษาจากโรงเรียนในรัฐเมน สหรัฐอเมริกา 4 แห่ง พบว่าเด็กสนใจกิจกรรมอย่างกว้างขวาง แต่ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีไม่พอเท่าที่เป็นอยู่ ครูทุกคนได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษากิจกรรมอย่างน้อยคนละ 1 ชนิด การประสานงานในการจัดกิจกรรมไม่พอ นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมแบบยืดหยุ่นได้ และจัดโปรแกรมกิจกรรมสำหรับนักเรียนและเยาวชนในชุมชนให้มากขึ้น¹⁶

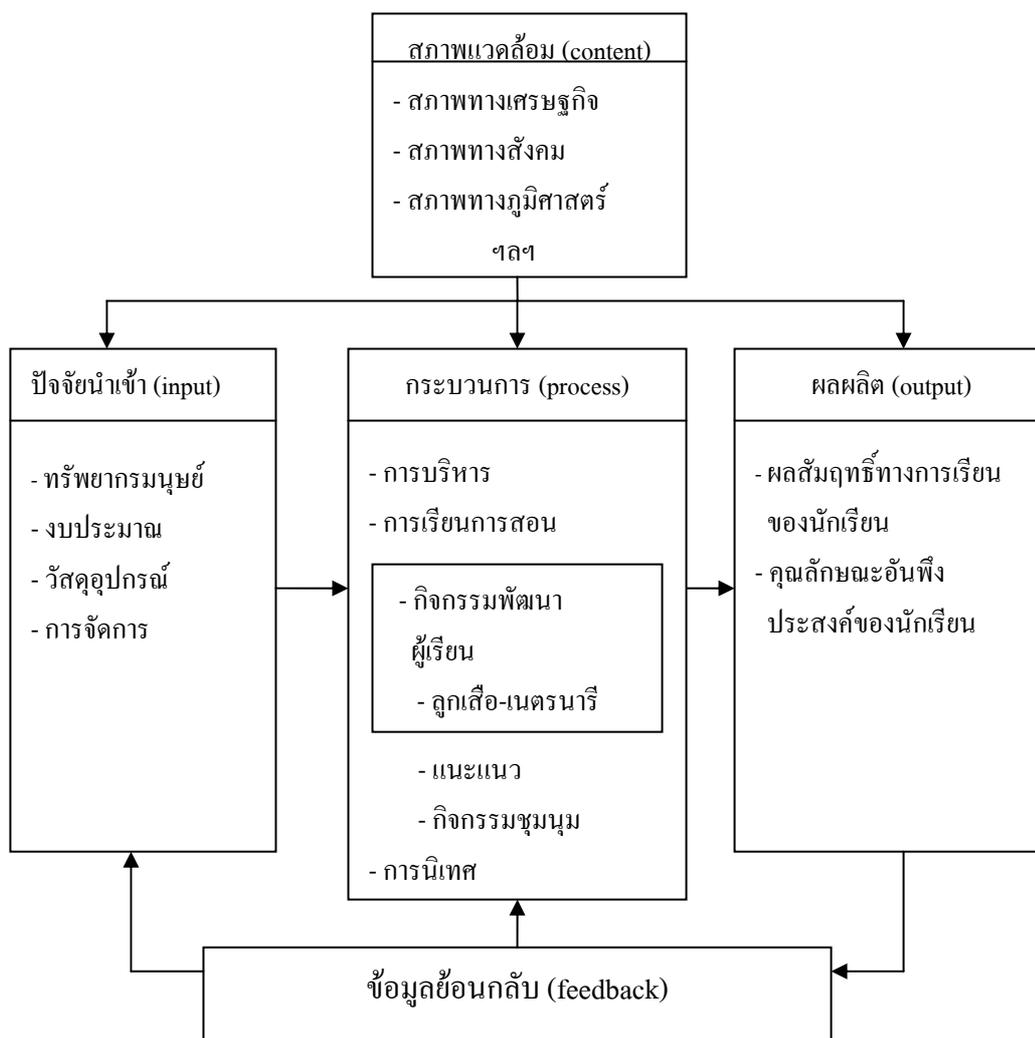
ฮาร์เจอร์ที (Hargerty) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า กิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งในโปรแกรมของโรงเรียน มีการใช้เวลาสำหรับกิจกรรม แต่การดำเนินการมีข้อบกพร่อง คือ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ รวมทั้งวางนโยบายฝ่ายเดียวเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการจัดกิจกรรมมีความสำเร็จถึงขั้นที่จะรวมวิชาการกับกิจกรรมเข้าไว้ในหลักสูตรและจัดชั้นเรียนพิเศษ¹⁷

จากข้อบ่งชี้ข้างอ้างดังกล่าว สามารถเขียนเป็นแผนภูมิที่แสดงถึงกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 1

¹⁵ วัฒนาพานิช, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-เนตรนารี (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, (2547), 3-ก.

¹⁶ Joseph Edward Doohan, อ้างถึงในคำของ สังขชัย , “ บทบาทครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), 54-55.

¹⁷ Hargerty, R.E., อ้างถึงใน วรรณิกา ภูระหงษ์, “การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่องรักษ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), 76.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organization, 2nd ed (New York : John Wiley & Sons, 1978), 20.

: กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545), 2.

ขอบเขตของการวิจัย

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติโดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรัก ความสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จะต้องปฏิบัติตามกรอบหรือแนวทางที่องค์กรแต่ละประเภทกำหนด แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นตัวกำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อม การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน¹⁸ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการที่ได้จัดทำขึ้นเมื่อปี 2546 ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 2

---

¹⁸ กรมวิชาการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546), 8-13.

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน(กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี)

1. การเตรียมความพร้อม
  - 1.1 ด้านบุคลากร
  - 1.2 ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์
  - 1.3 ด้านการจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี
  - 1.4 ด้านการวางแผนกำหนดการ
2. การปฏิบัติกิจกรรม
3. การประเมินผลกิจกรรม

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : กรมวิชาการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546),

8-13.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน จึงนิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหมายถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ และการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อม การปฏิบัติกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสามพราน ที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) และระดับช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 ชั้น คือ 1) ชั้นเตรียมความพร้อม 2) ชั้นการปฏิบัติกิจกรรม 3) ชั้นการประเมินผลกิจกรรม ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก

หลักสูตรการศึกษาของประเทศที่ใช้คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้ติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรตลอดมา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ ในเรื่องที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น

2. การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในภูมิภาค จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้คนไทยมีทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์

3. การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิดสร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศ¹⁹

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน²⁰ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร

¹⁹ กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร : กรมฯ, 2545), 1.

²⁰ คณะวิชาการThe Justice Group,รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทพีรภาสจำกัด,2550), 38.

ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี

ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อช่วย กอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน เชื่อมั่นใน นโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการ ที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเชื่อมั่นใน นโยบายการศึกษาเพื่อสร้างคน บูรณาการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการปฏิรูป การเรียนรู้ และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็น หลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ในภาพรวม 12 ปี สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็น ช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็น พลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษา จัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียน สำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเอง กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การ กีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้าน

ภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกกระบวนการศึกษา

อนึ่ง เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะได้จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครู เอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสาระต่าง ๆ แนวทางการวัดและประเมินผล การจัดระบบแนะแนวในสถานศึกษา การวิจัยในสถานศึกษา และการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีความเข้าใจและรับทราบบทบาทของตนในการพัฒนาตนเอง และสังคม

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดการ สร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม 2 กิจกรรม

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น²¹

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (student development activities) นั้นไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ของการศึกษา หากแต่มีมานานแล้ว ทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งคำที่ใช้เรียกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นจะแตกต่างกันไป แต่เดิมเราจะเรียกว่า “กิจกรรมนักเรียน” (student activities) แต่ปัจจุบันเราเปลี่ยนมาใช้คำว่า “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” (student development activities) ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 ทั้งนี้ได้รวมกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรม

²¹ กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร : กรมฯ, 2545), 6.

แนะแนวไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย²² นอกจากนี้ยังมีคำอื่น ๆ อีกมากมายที่เคยใช้เรียกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับภาษาต่างประเทศมีดังนี้ 1) Extracurricular Activities 2) Extraclass Activities 3) Cocurricular Activities 4) Informal Curriculum 5) Semicurricular Activities 6) Creative School Activities 7) Activities 8) Campus Activities 9) Noncurricular Activities 10) Allied Activities 11) Group Activities 12) Intercurriculum 13) Third Curriculum 14) Student Activities และสำหรับภาษาไทย มีดังนี้ 1) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) กิจกรรมร่วมหลักสูตร 3) กิจกรรมนอกหลักสูตร 4) กิจกรรมพิเศษ 5) กิจกรรมกึ่งหลักสูตร 6) กิจกรรมนักเรียน²³ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ยังคงเหมือนกัน

ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ซีคส์ (Edna L. Sykes) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนได้ร่วมมือกันด้วยความสมัครใจในการทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ด้วยความกระตือรือร้น ซึ่งไม่ได้หมายถึงเพียงร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงจิตใจด้วย²⁴

แมกควอดและ แชมเพจ (Finlay McQuade, David W. Champagne) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนว่าเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรจำนวนมากที่ทำให้เด็กพัฒนาไปมากกว่าวัตถุประสงค์ที่อยู่ในหลักสูตรได้ระบุไว้ กิจกรรมนักเรียนได้ให้โอกาสในการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เป็นตัวเชื่อมระหว่างโรงเรียนกับชีวิตที่นอกเหนือไปจากรั้วโรงเรียน²⁵

²² ลัดดา สุวรรณกุล, “กิจกรรมนักเรียน,” เอกสารการสอนงานกิจการนักเรียน ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.). (เอกสารอัดสำเนา)

²³ ภรณ์ยุ พิระพงษ์, “การบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545), 10.

²⁴ Edna L. Sykes, อ้างถึงใน สุพจน์ เจนณสมบัติ, “ การศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยชวาทิต ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2542” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 11.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, 11.

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเองตาม ศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือก ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง²⁶

พิทูล รัตนประเสริฐศรี ได้สรุปความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรม ที่จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ในห้องเรียน ให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันเป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของนักเรียนทั้งในด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ภายใต้การแนะนำของครูที่ปรึกษา²⁷

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศที่ให้ความหมายซึ่งเป็นการสรุปคุณลักษณะสำคัญของ กิจกรรมนักเรียนไว้ด้วย คือ กิจกรรมนักเรียนตามแนวคิดของ เฟรดเดอริค (Frederick) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดย นักเรียนสมัครใจ เข้าร่วมดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและได้รับการสนับสนุนจากครูในโรงเรียน แต่ไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเลื่อนชั้นหรือ สำเร็จการศึกษา²⁸

กูด (Good) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า

1. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสมัครเข้าร่วมดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจาก คณาจารย์และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา

2. จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ให้โอกาสนักเรียน ได้แสดงความสนใจ และความหมาย รวมทั้งส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจาก ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. จัดขึ้นโดยไม่กำหนดให้มีหน่วยกิต หรือคะแนน

---

²⁶ กระทรวงศึกษาธิการ,คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน,พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),2545),6.

²⁷ พิทูล รัตนประเสริฐศรี , “แนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,2537),11.

²⁸ Robert W.Frederick,The Third Curriculum : Student Activities in American Education (New York: Appleton Country Crafts,1959),51-52.

4. มีบรรยากาศเป็นกันเองยิ่งกว่าโรงเรียน²⁹

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข³⁰

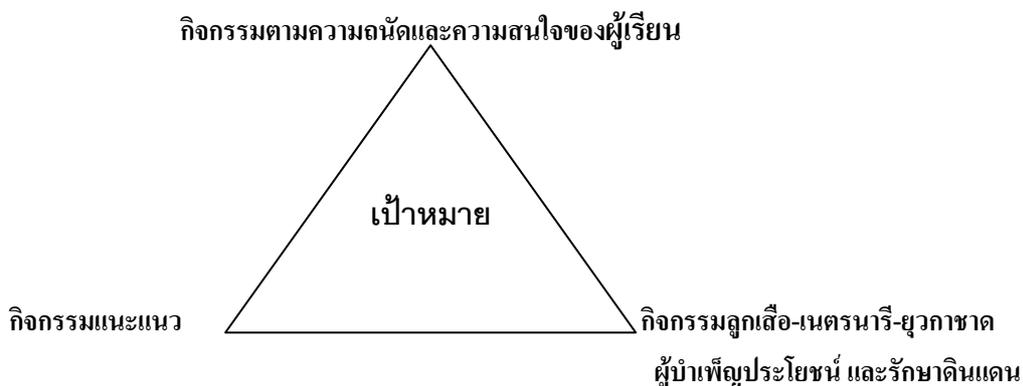
ดังนั้นโดยสรุปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านของจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับจากประสบการณ์จริง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกัน แต่การจัดกิจกรรมทุกประเภทจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจึงเป็นการเสริมเติมเต็มให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีหรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามกรอบหรือแนวทางที่องค์กรแต่ละประเภทกำหนด แต่ก็มีจุดร่วมกัน คือ การสร้างควมมีระเบียบวินัย คุณลักษณะสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยเสริมจุดประสงค์ของแนะแนวในเรื่องการจัดการกับชีวิต การแก้ปัญหา การควบคุมตนเองของผู้เรียน บางครั้งครูอาจพบผู้เรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากกิจกรรม ก็สามารถส่งต่อให้แนะแนวช่วยเหลือเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มด้วย กระบวนการของแนะแนว ในทางกลับกันเมื่ออาจารย์แนะแนวพบว่าผู้เรียนบางคนมีความสนใจหรือความถนัดด้านกีฬาหรือดนตรี หรือศิลปะ ก็สามารถส่งไปเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อฝึกทักษะ หรือเรียนรู้ จนสามารถค้นพบความสามารถพิเศษของผู้เรียนได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท จึงสัมพันธ์ดังรูปสามเหลี่ยม

²⁹ Carter V. Good, Dictionary of Education, 3 rd ed. (New York: McGraw – Hill Book Company, 1973), 9.

³⁰ กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ, คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545), 1.

เป้าหมายร่วมกันของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา³¹

ปรัชญาของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เยาวชน ควรมีความเชื่อว่า คนเราจะพัฒนาได้นั้น ไม่ได้พัฒนาจากในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวแต่สามารถพัฒนาได้หลายรูปแบบ การพัฒนาในห้องเรียนอาจพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ทุกด้าน กิจกรรมนักเรียนจะเป็นส่วนเสริมเติมเต็มเพื่อให้คนพัฒนาได้ตามจุดหมายของหลักสูตร เมื่อมีความเชื่อดังกล่าวแล้ว แนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นไปตามความเชื่อในการบริหารกิจกรรมนักเรียนและหลักการของวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมที่สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นไปตามความสามารถหรือความถนัด หรือความสนใจ 2) การทำคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์นั้น กิจกรรมนักเรียนจะเป็นส่วนเสริมเติมเต็มจากทุกสิ่งที่ได้จากหลักสูตรในห้องเรียน 3) งานพัฒนาคนถือเป็นงานต่อเนื่องผู้ใหญ่ต้องไม่ปล่อยปละละเลยจึงต้องมีการแนะแนว มีอาจารย์ที่ปรึกษา 4) การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพราะช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น 5) การจัดกิจกรรมใด ๆ ให้ก็ตาม จะต้องให้แต่ละบุคคลเห็นสภาพของตนเองยอมรับสภาพตนเองเพื่อไม่ให้เกิดปมด้อย 6) กิจกรรมนักเรียนที่จัดควรสนองตอบความต้องการของผู้เรียน และขณะเดียวกัน ก็เป็นความต้องการของสังคมด้วย 7) ควรมองอนาคตว่ากิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ มี

³¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 7.

เป้าหมายในอนาคตอย่างไร ผู้เรียนจะได้รับผลนั้นในอนาคตอย่างไร³² แนวทางที่นำเสนอข้างต้น เป็นสิ่งที่โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ในทางปฏิบัติจริง โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้ทุกประการ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการวางนโยบาย ควรเกิดจากความร่วมมือกัน ระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน คนเหล่านี้อาจจะรวมตัวกันเป็นคณะกรรมการที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนก็ได้

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดขึ้นตามความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นความหลากหลายทั้งรูปแบบและวิธีการ เน้นการปฏิบัติจริง เป็นหมู่คณะสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งมีการตรวจสอบประเมินผลในสภาพจริง การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย สิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อม ได้แก่

1.1 **การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร** บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้ โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ เห็นชอบแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามประเมินผล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติแผนดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และการติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ หรือการแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา จัดโอกาส เวทีให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรมพร้อมทั้งให้ความชื่นชมผลงาน และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม ประกอบกับหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทจะต้อง จัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา อำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน กำกับติดตาม การปฏิบัติงานของกิจกรรมแต่ละประเภทให้เป็นไปตามแผนงาน มีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในกลุ่มครู-อาจารย์ และผู้นำนักเรียน

---

³²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ม.ป.ท. 2544), 6.

ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงาน ให้คำปรึกษาแนะนำนิเทศติดตามประเมินผลในภาพรวมของกิจกรรมแต่ละประเภท ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนครูที่ปรึกษากิจกรรมควรกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของกิจกรรม รับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีการปฐมนิเทศ จัดให้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานกิจกรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการวางแผน โครงการ-โครงการ การปฏิบัติกิจกรรม และการวัดและประเมินผลกิจกรรม ตรวจสอบเวลาการร่วมกิจกรรม ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บันทึกพฤติกรรมการลงในสมุดบันทึกความดีของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือผลงานผู้เรียน ให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้เรียน ส่วนผู้เรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม มีการเลือกคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมที่เข้าร่วม ประชุมวางแผนจัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินงาน ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และสรุปผลการปฏิบัติงานกิจกรรม

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย หรือบางครั้งอาจต้องใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งสถานศึกษาต้องมีแผนงานที่มีการติดต่อประสานงานไว้เป็นการล่วงหน้า จัดกลุ่มผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนสามารถจัดได้หลายรูปแบบโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดย จัดกลุ่มตามระดับชั้น ได้แก่ กลุ่มชั้น ป.1 กลุ่มชั้น ป.2 ฯลฯ กลุ่มเด็กลักษณะนี้จะมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ความรู้ ความสามารถ ไม่แตกต่างกันมาก แล้วแบ่งกลุ่มย่อย ๆ ตามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จัดกลุ่มตามกิจกรรม และแบ่งกลุ่มย่อยตามความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มระดับพื้นฐาน กลุ่มระดับกลาง และกลุ่มระดับสูง จัดกลุ่มโดยให้มีเด็กทุกระดับชั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กิจกรรมที่จัดลักษณะนี้จะฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น การเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน ฯลฯ จัดกลุ่มสามารถยืดหยุ่นหมุนเวียนไปได้ตามความเหมาะสมแล้วแต่กิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ เวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถจัดได้ในหลายลักษณะ ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในหลักสูตร ตามที่กำหนดไว้แต่ละสถานศึกษา เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ฯลฯ จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาว่างในช่วงเปิดเรียน โดยไม่ใช้เวลาในหลักสูตร เช่น ตอนเช้า ตอนพักเที่ยง และตอนเลิกเรียน เป็นต้น กิจกรรมที่จัดให้ได้แก่ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมประชาธิปไตย ฯลฯ และจัดกิจกรรม โดยใช้เวลาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยจัดเป็นโครงการ

ต่อเนื่องตลอดปี เช่น โครงการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม โครงการวันสำคัญ โครงการฝึกอาชีพ โครงการแข่งขันกีฬา โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

2. การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์หลากหลายและสร้างจิตสำนึกที่ดีจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือสนองต่อความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล จึงจะสามารถดึงศักยภาพ ความสามารถพิเศษที่แฝงตัวอยู่ในตัวผู้เรียนออกมาให้ปรากฏเด่นชัด สร้างความภาคภูมิใจมีจิตสำนึกที่ดีและคุณลักษณะนิสัยเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีหลักการดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือโครงการที่สัมพันธ์กับความสนใจ ความต้องการตามวัยของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจริง

2.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติจริง ร่วมกันเป็นหมู่คณะโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

2.3 เป็นกิจกรรมบูรณาการที่นำความรู้หรือวิชาการในห้องเรียนมาสู่การปฏิบัติที่ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ทั้งในงานเชิงทักษะ งานศิลปะ งานอาชีพ และงานพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 เป็นกิจกรรมที่เสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด สถานศึกษา ชุมชนและต่อยอดภูมิปัญญาไทย

3. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนในทุกช่วงชั้น การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัด และความสนใจให้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่สถานศึกษา กำหนด จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมินช่วงชั้นสถานศึกษา ต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม โดยมีแนวดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

3.1 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม ควรให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินจากพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง ผู้รับผิดชอบกิจกรรมตรวจสอบเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ ในกรณีที่มีกิจกรรมใดต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดปี เมื่อสิ้นภาค

เรียนแรกผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อสรุปความก้าวหน้าและสภาพของการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนระยะหนึ่งก่อน เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือส่งเสริมภาคปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ โดยทำการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม และนำผลการประเมินนั้นไปรวมกับผลการประเมินการรวมกิจกรรมในภาคเรียนที่สอง เมื่อตัดสินผลการประเมิน การผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา (สิ้นสุดกิจกรรม) ตัดสินให้ผู้เรียนที่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม และมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ให้เป็นผู้ผ่านการประเมินผลการร่วมกิจกรรม ผู้เรียนที่มีผลการประเมินข้อบกพร่องในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งหรือทั้งสองเกณฑ์ จะเป็นผู้ไม่ผ่านการประเมินการร่วมกิจกรรม จะต้องซ่อมเสริมข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อน จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

3.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น เป็นการประเมินสรุปผลการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำผลไปพิจารณาตัดสินการผ่านช่วงชั้น โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกคนตลอดช่วงชั้น ผู้รับผิดชอบสรุปและประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการเพื่อความเห็นชอบ และเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาตัดสินและอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่อไป

3.3 การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการพิจารณาตัดสินให้ผ่านช่วงชั้น การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการประเมินโดยประเมินผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องให้ดำเนินการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม โดยรวบรวมจากบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและผลของการปฏิบัติกิจกรรมและตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรม การตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประเมินและตัดสินเป็นรายกิจกรรม โดยพิจารณาจากผลการประเมินจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมกับเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมแล้วตัดสินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด แจ้งผลการประเมิน โดยมีการให้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่สถานศึกษากำหนด เมื่อได้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว

ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบโดยเร็ว และให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทำการซ่อมเสริมให้ผ่านทุก ๆ กิจกรรม ในขณะที่เดียวกันให้แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบโดยเร็ว และให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทำการซ่อมเสริมให้ผ่านทุก ๆ กิจกรรมในขณะที่เดียวกันให้แจ้งผลการประเมินให้ฝ่ายทะเบียนของสถานศึกษาบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนแต่ละคนสะสมไว้เป็นหลักฐาน โดยสรุปผลการประเมินผ่านช่วงชั้น เมื่อจบช่วงชั้น นายทะเบียนจะรวบรวมผลการเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละคนตลอดช่วงชั้น ผู้เรียนที่มีผลการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จะได้รับการพิจารณาให้ผ่านช่วงชั้นร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานการผ่านช่วงชั้นอื่น ๆ ผู้เรียนที่มีผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่ครบตามเกณฑ์จึงจะได้รับการพิจารณาให้ผ่านช่วงชั้น

3.4 ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรประเมินเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ด้านคุณลักษณะของแต่ละกิจกรรม ซึ่งอาจประเมินโดยครูที่ปรึกษา ผู้เรียนประเมินตนเองหรือกลุ่มเพื่อนประเมินกันเอง หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน การประเมินผลงานของผู้เรียน ในโอกาสที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนแสดงนิทรรศการ หรือเพิ่มสะสมงานของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนผ่านการประเมินทั้งเวลาและพฤติกรรมแล้วจึงจะได้ผลการประเมินเป็นผ่าน (ผ) เพื่อบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน ผู้เรียนที่ไม่ผ่านกิจกรรม (มผ) ให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ซ่อมเสริม ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดหรือให้ปฏิบัติกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะที่ด้อยก่อน แล้วจึงทำการประเมินให้ผ่านกิจกรรม เพื่อบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียนได้ กรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถช่วยเหลือ ซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงผลการประเมินให้รายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสมเป็นกรณีไป สถานศึกษาควรจัดทำแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ไว้เป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์สำหรับผู้เรียนในอนาคตต่อไป³³

ตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมสร้างเสริมความรู้รักและเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสำรวจวิเคราะห์ประเมินตนเองตามความเป็นจริง จนกระทั่งรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ ควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้ว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า สามารถสร้าง สิ่งดีงาม

³³ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 8-14.

ให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ ศิลปกรรมและจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ เขาว่าปัญญาในการแก้ปัญหา เขาว่าปัญญาทางด้านศิลปกรรม และจริยธรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านรู้จักตนเอง ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล ทักษะการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ทักษะการวางแผน และการจัดการทักษะ การมีวิสัยทัศน์ ทักษะการกล้าเสี่ยงอย่างมีเป้าหมายและคุณธรรม ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการปรับตัว ทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับความต้องการ ความขัดแย้ง อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้ กิจกรรมบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา เป็นกิจกรรมมุ่งส่งเสริมให้รักการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และมีความสามารถในการให้บริการ มีทักษะในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ให้การแนะแนว และให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ และเป็นการทำประโยชน์ให้แก่สังคม กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีนิสัยในการเรียนที่ดี เห็นคุณค่าของ การแสวงหาความรู้ มีเทคนิคและวิธีการเรียนที่ดี รู้ปัจจัยส่งเสริมการเรียนที่ดี และวางแผนการศึกษาและอนาคตของตนได้ กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมนิสัยรักการทำงาน แสดงถึง ความพึงพอใจเพียรพยายาม มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน กิจกรรมฉลาดกินฉลาดใช้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกบริโภค โดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริโภคในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมศิลปินนักร้อง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง ตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน และได้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ตามความสนใจ กิจกรรมเพื่อนที่แสนดี เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถปรับปรุงตนเองใน การปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนได้ กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อช่วยให้

ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม เห็นแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมพิทักษ์ป่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาป่าแก่ผู้เรียนโดยการเข้าค่ายในป่า มีการออกกระเป๋ยบกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในค่าย การเดินทางไกล พัฒนาทักษะ การสังเกต คิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาป่า กิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และฝึกทักษะในการเป็นผู้ช่วยเหลือ แสดงความเมตตากรุณา ทุกคนร่วมกันปฏิญาณตน เพื่อปฏิบัติตามกฎผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน สามารถค้นพบความสามารถ สนใจ และเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ นอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้แล้ว ผู้เรียนอาจเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ได้ตามความต้องการและความสนใจ เช่น กิจกรรมทำหนังสือรณรงค์ กิจกรรมทำหนังสือพิมพ์โรงเรียนเป็นต้น สำหรับกิจกรรมที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้ผู้เรียน คือ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดฝึกอบรมนิสัยให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีของชาติบ้านเมืองและตามอุดมคติ อุดมการณ์ของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรรมการรักษาดินแดน กิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยจัดทำแผนหรือมาตรการในการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรการ การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ร่วมมือกับชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการให้การปฏิบัติสิ่งเสพติดให้โทษทุกชนิด กิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนมีระเบียบและเคารพกฎ กติกาของสังคม เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขเช่นการเข้าแถว เรียงลำดับก่อนหลัง การตรงต่อเวลาและการปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงเรียน

ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิต

ในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข³⁴

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ³⁵

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงปัญหา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมอาสาสมัครมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด

³⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545(กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด,2546),24.

³⁵ กระทรวงศึกษาธิการ,หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544(กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,2544),6-8.

ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้
กิจกรรมชุมนุม ชมรม โครงการ กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น³⁶

ทั้งนี้ในทางปฏิบัติสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีและมีมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเป็นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมนุมต่าง ๆ เพื่อการร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุขและพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองด้วย³⁷

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

พ.ศ. 2522

ความมุ่งหมายของการลูกเสือสำรองคือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กในวัยลูกเสือสำรองทั้งในทางกาย สติปัญญา และศีลธรรม โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผนการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันกับของเด็กในวัยต่าง ๆ ที่อยู่ในขบวนการลูกเสือ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสำรองมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคน แบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ ดาวดวงที่ 1 ดาวดวงที่ 2 และดาวดวงที่ 3 กับให้เด็กมีโอกาสได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนี้ด้วย อนึ่ง ผู้สมัครเป็นลูกเสือสำรอง จะต้องผ่าน

³⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน [Online], accessed 15

June 2008 Available from <http://academic.obec.go.th/cdc/printed/develop/develop.doc>

³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 51-58.

การทดสอบขั้นต้นเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง เมื่อได้รับเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว จึงจะนับว่าเป็นลูกเสือสำรองโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์สำหรับลูกเสือสำรองที่จะพัฒนาลูกเสือสำรอง และพร้อมที่จะสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญต่อไป

หลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง

1. มีความรู้เกี่ยวกับนิยายเรื่องแมคลี และประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง
2. รู้จักการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และระเบียบแถวเบื้องต้น
3. รู้จักการทำความเคารพเป็นรายบุคคล การจับมือซ้าย และคติพจน์ของลูกเสือ
4. รู้จักคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

เป็นการทดสอบ เพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่เด็ก ตามความสามารถที่แตกต่างกันออกไป เช่น วิชาจิตรกร นักกรีฑา นักอ่านหนังสือ นักธรรมชาติศึกษา ฯลฯ วิชาพิเศษของลูกเสือสำรองมีทั้งหมด 18 วิชา ในระหว่างที่ลูกเสือกำลังเรียนหลักสูตรดาวดวงที่ 1-3 ผู้กำกับอาจให้ลูกเสือเลือกเรียนได้ตามความถนัดขั้นละ 2 วิชา ส่วนลูกเสือสำรองที่ได้ดาวดวงที่ 3 แล้วสามารถเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง มุ่งหมายที่จะให้การฝึกอบรมที่สูงขึ้นในกิจกรรมทั้ง 12 เรื่อง ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรดาวดวงที่ 1-3 เมื่อลูกเสือเรียนและสอบวิชาพิเศษได้แล้ว ควรให้มีพิธีประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ทั้งนี้ลูกเสือจะเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา ถึงกลางระหว่างไหล่กับศอกเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน 3 วิชาให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 เซนติเมตร ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสะพานจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยด้ายหรือสักหลาดสีเหลืองกว้าง 8 เซนติเมตร ขลิบริมทบข้างละ 1 เซนติเมตรและปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

เครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์

เครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์เป็นการบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ของกองลูกเสือสำรอง และกองลูกเสือสามัญ มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเด็กจากลูกเสือสำรองที่จะเลื่อนไปเป็นสมาชิกในกองลูกเสือสามัญ

ลักษณะของเครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์มีลักษณะเป็นรูปลูกเสือกระโดดห่างสี่ทงระหว่างบนพื้นสีเขียว ผู้กำกับลูกเสือสำรองเป็นผู้รับผิดชอบในการให้เครื่องหมายนี้ และการหาทางส่งเสริมให้ลูกเสือสำรองทุกคนปฏิบัติงาน เพื่อให้เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับเครื่องหมายนี้

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ พ.ศ. 2535

จุดหมายของการลูกเสือสามัญคือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของลูกเสืออายุ 11 ปี ถึง 16 ปี โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผนการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันกับของเด็กในวัยต่าง ๆ ที่อยู่ในขบวนการลูกเสือ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสามัญมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนกับมีหลักสูตรวิชาพิเศษต่าง ๆ ด้วย

การเข้าอยู่ในกองลูกเสือสามัญ

เด็กอาจเข้าอยู่ในกองลูกเสือสามัญ โดยเลื่อนมาจากกองลูกเสือสำรอง หรือโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ระบบหมู่

กองลูกเสือสามัญประกอบด้วยหมู่ลูกเสือ 2 – 6 หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ 6 – 8 คน รวมทั้งนายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือด้วย แต่ละหมู่มีนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้นำ โดยมีรองนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ช่วย ระบบหมู่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการฝึกอบรมลูกเสือสามัญ ซึ่งประกอบด้วยการฝึกอบรมในเรื่องการเป็นผู้นำ การวางแผน และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยถือหลักการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยในการจัดกิจกรรมทั้งปวง

ความสำเร็จของการฝึกอบรมลูกเสือ อยู่ที่การฝึกอบรมนายหมู่และการเปิดโอกาสให้นายหมู่ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจการของกองโดยมีการปรึกษาหารือกันในที่ประชุมนายหมู่

ผู้กำกับลูกเสือสามัญมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของที่ประชุมนายหมู่และทำการฝึกอบรมนายหมู่ในกองของตน เพื่อให้ นายหมู่เหล่านั้นไปทำการฝึกอบรมลูกเสือในหมู่ของตนอีกช่วงหนึ่ง

ในค่ายพักแรม ลูกเสืออยู่และทำงานร่วมกันเป็นหมู่ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

ชั้นของลูกเสือสามัญ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสามัญแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ ลูกเสือตรี ลูกเสือโท ลูกเสือเอก

ลูกเสือตรี มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ
2. คำปณิธานและกฎของลูกเสือสามัญ
3. กิจกรรมกลางแจ้ง
4. ระเบียบแถว

เมื่อสอบวิชาตามหลักสูตรลูกเสือตรีได้แล้ว จึงได้เข้าพิธีประจำกองและให้ได้รับการ
ฝึกอบรมชั้นสูงต่อไปตามลำดับ

ลูกเสือโท มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. การรู้จักดูแลตนเอง
2. การช่วยเหลือผู้อื่น
3. การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ
4. ทักษะในทางวิชาลูกเสือ
5. งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ
6. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
7. ระเบียบแถว

ลูกเสือเอก มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. การพึ่งตนเอง
2. การบริการ
3. การผจญภัย
4. วิชาช่างของลูกเสือ
5. ระเบียบแถว

การสอบวิชาลูกเสือทุกชั้น ให้ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการสอบ

การสอบวิชาลูกเสือตรี วิชาลูกเสือโท วิชาลูกเสือเอก ลูกเสือจะต้องสอบวิชาตามที่กำหนด
ไว้ในหลักสูตรสำหรับแต่ละชั้นให้ได้ครบทุกวิชาเสียก่อนจึงจะเลื่อนชั้นได้

ลูกเสือสามัญอาจทำงาน และสมัครสอบเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใน
ระยะเวลา 3 เดือน ก่อนที่จะเลื่อนจากกองลูกเสือสามัญไปอยู่กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่³⁸

---

³⁸ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญพ.ศ.2525 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542), 2 – 4.

หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ผู้ที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะต้องพยายามฝึกรบตนเอง เพื่อรับเครื่องหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เครื่องหมายลูกเสือโลก
2. เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
3. เครื่องหมายลูกเสือหลวง
4. เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องหมายลูกเสือโลก เป็นเครื่องหมายขั้นต้นสำหรับผู้ที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เป็นการเตรียมพร้อมที่จะรับความรู้ขั้นสูงต่อไป ผู้สมัครใหม่ควรจะสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลก ภายในระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันสมัคร เมื่อสอบได้แล้ว ให้ทำพิธีเข้าประจำกอง และเมื่อได้เข้าพิธีประจำกองเรียบร้อยแล้วจึงนับว่าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ มีสิทธิประดับเครื่องหมายลูกเสือโลกที่กึ่งกลางกระเป๋าสื่อข้างซ้ายได้

ผู้ที่ผ่านการสอบและได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว ควรพยายามฝึกรบตนเองเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวงต่อไปตามลำดับ นอกจากนั้น จะเลือกเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ตนสนใจก็ได้

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง มีวิชาพื้นฐาน 8 วิชาเหมือนกัน แต่ต่างระดับกันคือ หลักสูตรลูกเสือหลวงมีระดับสูงกว่าระดับลูกเสือชั้นพิเศษ

วิชาพื้นฐาน 8 วิชาสำหรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง มีดังนี้ :

1. หน้าที่พลเมือง (Citizenship)
2. สิ่งแวดล้อม (Environment)
3. การเดินทางสำรวจ (Expedition)
4. การแสดงออกทางศิลปะ (Expression in the Arts)
5. สมรรถภาพทางกาย (Fitness)
6. อุดมคติ (Ideals)
7. กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ (Pursuits)
8. บริการ (Service)

โดยปกติ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ควรจะสอบได้เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ภายในระยะเวลา 1 ปี ภายหลังจากที่ได้รับเครื่องหมายลูกเสือ และเข้าพิธีประจำกองเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์แล้ว

เครื่องหมายลูกเสือโลก

ลักษณะเครื่องหมาย

เป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4.3 ซม. ตามแบบมีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว บนพื้นสีม่วง ล้อมรอบด้วยเชือกสีขาวเป็นวงกลม ผูกเป็นเงื่อนพิรอดอยู่เบื้องล่าง

เครื่องหมายนี้เป็นเครื่องหมายลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว และติดที่ กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

หลักสูตร

1. แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร
  - 1.1 กิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ
  - 1.2 กิจการของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ
  - 1.3 บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
3. เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการฝึกระเบียบแถวลูกเสือของ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
  4. กางและรื้อเต็นท์ที่ปักแรกในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง
  5. สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักแรมค้างคืน
  6. ก่อและจุดไฟกลางแจ้ง แล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ ๒ คน
  7. สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศและรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศและ สิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า
8. สามารถผูกและรู้จักประโยชน์เงื่อน ๑๐ เงื่อน ต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุง เงื่อนผูกรั้ว เงื่อนปม ตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ)
9. รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลในเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผลธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม ุงักัด แมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผิวหนังถลอก และเท้าเปลง
10. รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไป เกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ลักษณะเครื่องหมาย

เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดด้านละ 3 ซม. ตามแบบพื้นสีทึบภายในมีรูปช่อชัยพฤกษ์สีขาว 2 ช่อ โค้งเข้าหากัน ปลายช่อชัยพฤกษ์มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว ระหว่างช่อชัยพฤกษ์ มีหน้าเสือสีทอง

เครื่องหมายนี้ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

หลักสูตร

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก
2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก
3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วยการเดินทางไกล ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน

การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินทางไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุด ชุดละ 4 คน

การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลากลางคืน การแปลรหัส และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉิน เช่นว่านี้ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควร และลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้

การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจัง ในเรื่องความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance)

4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี

เครื่องหมายลูกเสือหลวง

ลักษณะเครื่องหมาย

เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดด้านละ ซม. ตามแบบพื้นสีทึบ ขอบสีขาว มีรูปพระมหามงกุฎสีทองอยู่ตรงกลางและมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีขาวอยู่เบื้องล่างพระมหามงกุฎ
เครื่องหมายนี้ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสีเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

หลักสูตร

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง
4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้
5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือ และสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง
6. เลขานุการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีวุฒิเหมาะสมทำการสัมภาษณ์เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้วให้รายงานต่อไปตามลำดับ จนถึงคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ และให้ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตรแสดงว่าเป็นผู้ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง³⁹

---

³⁹ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พ.ศ. 2528 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2544), 5-10.

ตารางที่ 2 กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือโลก⁴⁰

ลำดับ	เรื่อง	เรียนภาคเรียน		
		ที่ 1	ที่ 2	คาบ
1	ความเข้าใจเรื่องราวของกิจการลูกเสือ	✓	-	6
2	ระเบียบแถวของลูกเสือ	✓	-	6
3	ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ	✓	-	3
4	กางและรื้อเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคน	✓	-	3
5	สาริการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้องสำหรับการเดินทางไกลไปพักรวมค้างคืน	✓	-	1
6	ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ ๒ คน	✓	-	3
7	สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ และรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศ และสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วย ตาเปล่า	✓	-	4
8	เงื่อนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	✓	-	4
9	วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล	✓	-	3
10	ความปลอดภัยเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	✓	-	3
รวม				36

⁴⁰ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533), 2.

ตารางที่ 3 กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือชั้นพิเศษ

ลำดับ	เรื่อง	จำนวนคาบ
1	หน้าที่พลเมือง	4
2	สิ่งแวดล้อม	6
3	การเดินทางสำรวจ	2
4	การแสดงออกทางศิลปะ	2
5	สมรรถภาพทางกาย	6
6	อุดมคติ	6
7	กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ	4
8	บริการ	6
รวม		36

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก
2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก
3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วยการเดินทางไกล ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง
4. จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้ การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจัง ในเรื่องความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance)
4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี⁴¹

⁴¹ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533), 78.

ตารางที่ 4 กิจกรรมและคาบเรียนหลักสูตรลูกเสือหลวง⁴²

ลำดับที่	กิจกรรมบังคับ	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
1	หน้าที่พลเมือง	6	<p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้อง มีคุณสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง 4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับ เห็นว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือ และสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง 6. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีวุฒิเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้วให้รายงานผลไปยัง เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด อนุมัติผลและลงนามในประกาศนียบัตรเพื่อประดับเครื่องหมายลูกเสือหลวงได้ เครื่องหมายนี้ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายลูกเสือ
2	สิ่งแวดล้อม	4	
3	การสำรวจ	2	
4	การแสดงออกทางศิลปะ	2	
5	สมรรถภาพทางกาย	3	
6	อุดมคติ	4	
7	กิจกรรมที่ตนเองสนใจ	3	
8	เป็นพิเศษ	8	
9	การบริการ	4	
	การฝึกเป็นผู้นำ		
	รวม	36	ชั้นพิเศษ

⁴² กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ,คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533),158.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ยุทธภู ภูผา ศึกษาการพัฒนางานกิจการลูกเสือ โรงเรียนบ้านกะเลงเวททับทิมสยาม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สภาพปัญหาของโรงเรียนบ้านกะเลงเวททับทิมสยาม เมื่อการวิเคราะห์หน่วยงานร่วมกันแล้วพบว่าการบริหารกิจกรรมลูกเสือยังไม่เป็นระบบ คณะครูไม่ผ่านการอบรมหลักสูตรวิชากำกับลูกเสือ จึงไม่มีวุฒิทางวิชาลูกเสือ และไม่มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชาลูกเสือภายในโรงเรียน จึงได้ดำเนินการพัฒนาครู โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Resear) คณะครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนวิชาลูกเสือในระดับน้อยที่สุด⁴³

กรองจิต กว้างขวาง ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือโดยภาพรวมในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดองค์กร ด้านบังคับบัญชา ด้านการวางแผน ด้านภาวะผู้นำ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมลูกเสือไว้คือการส่งเสริมให้การสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การส่งเสริมการให้บุคลากรและลูกเสือได้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่างๆ มากขึ้น และมีการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้เรื่องลูกเสือให้มีวุฒิสูงขึ้น⁴⁴

อเนก เกตุวงศา ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

⁴³ยุทธภู ภูผา, “ศึกษาการพัฒนางานกิจการลูกเสือ โรงเรียนบ้านกะเลงเวททับทิมสยาม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547), บทคัดย่อ.

⁴⁴ กรองจิต กว้างขวาง, “การศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา นครราชสีมา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2547.

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ที่มีตำแหน่งทางลูกเสือแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมต่างกัน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โดยรวมแตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ที่ปฏิบัติงานทางลูกเสือในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกัน ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่ควรนำไปพัฒนา คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร และด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น⁴⁵

เรื่องศิลป์ นิราราช ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) โรงเรียนสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากร ด้านการจัดงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ 2) โรงเรียนสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครปัญหาการบริหารอยู่ในระดับน้อยทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล⁴⁶

วัชรวิทย์ ศรีนุช ศึกษาการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ตามความคาดหวังและปฏิบัติจริง ในโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคาดหวังของผู้กำกับลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) ความคาดหวังของผู้กำกับลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่เกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ มีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริงทุกด้าน 3) ผู้กำกับลูกเสือ เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ มีความต้องการลำดับต่อไปนี้คือ การเปิด โอกาสให้ร่วมทำแผนดำเนินการ โดยเท่าเทียมกัน การจัดสรรงบประมาณ

⁴⁵อเนก เกตุวงศา, “ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2549), บทคัดย่อ.

⁴⁶ เรื่องศิลป์ นิราราช, “ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548), บทคัดย่อ.

ช่วยเหลือแก่ระดับชั้น จัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ การสนับสนุนในการเข้ารับการอบรมทุกครั้งและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร⁴⁷

ทรัพย์ พิลาغام ศึกษาสภาพการเรียนการสอนลูกเสือ ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือถึงร้อยละ 92.5 และไม่สอนลูกเสือร้อยละ 55 ปัญหาในการเรียนการสอนที่พบคือโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการเรียนการสอนลูกเสือยังไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอน ผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งหน่วยงานระดับสูงไม่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนและโรงเรียนไม่ได้ตั้งกองลูกเสือ⁴⁸

โชคชัย แร่ทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า การเงินลูกเสืออยู่ในระดับน้อย ส่วนกิจกรรมอื่นอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่แตกต่างกันด้านขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์⁴⁹

---

⁴⁷ วัชรวิทย์ ศรีนุย, “การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ตามความคาดหวังและการปฏิบัติจริงใน โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์” (สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545), บทคัดย่อ.

⁴⁸ ทรัพย์ พิลาغام, “การศึกษาสภาพการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย” (ม.ป.ท., 2526), 92 – 95.

⁴⁹ โชคชัย แร่ทอง, “ศึกษาการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา นครศรีธรรมราช” (วิทยานิพนธ์การศึกษาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2540), บทคัดย่อ.

ตระกูล ดอกบัว ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดกิจกรรม
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งโดยส่วนรวมและเป็น
รายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมาก
ไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการนิเทศติดตามและรายงาน ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการ
ประเมินผล ด้านการจัดบุคลากรรับผิดชอบ ด้านการกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมลูกเสือ ด้านการจัดอาคารสถานที่ ด้านการมอบหมายงาน และด้านการจัดองค์กรลูกเสือ
ตามลำดับ

2. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการ
ประเมินผล ด้านการนิเทศติดตามและรายงาน ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการประเมินผล ด้าน
การจัดอาคารสถานที่ ด้านการมอบหมายงาน และด้านการจัดองค์กรลูกเสือตามลำดับ

3. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดกิจกรรมในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการนิเทศติดตามและรายงานมีปัญหา
อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้าหมวด
กิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบุคลากรรับผิดชอบ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการ
ประเมินผล และด้านการนิเทศติดตามและรายงาน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหา
อยู่ในระดับ ปานกลาง

5. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้าหมวด
กิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง

6. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการนิเทศติดตามและรายงานเท่านั้น มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง⁵⁰

วิเชียร อุตสาห์ ได้ศึกษาค้นคว้าอิสระปัญหาการบริหารงานลูกเสือโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ครูอาจารย์โดยส่วนรวมมีปัญหาการบริหารงานลูกเสือโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดย มีปัญหารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสถานที่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการบริหาร ตามลำดับ ครูอาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีปัญหาการบริหารงานลูกเสือโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี 3 ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยมากและรองลงมา ได้แก่ ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านบุคลากรและด้านการวัดผลและประเมินผลตามลำดับ ครูอาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁵¹

ทรงศักดิ์ จารุมาศ ได้ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อประเมินและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก โดยในด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ด้าน

---

⁵⁰ ตระกูล ดอกบัว, “ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10” (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา , 2540), บทคัดย่อ.

⁵¹ วิเชียร อุตสาห์, “ปัญหาการบริหารงานลูกเสือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทาลัยมหาสารคาม , 2542), บทคัดย่อ.

กระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความพอใจอยู่ในระดับมาก บุคลากรจำแนกตามสถานภาพเห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านบริบท และด้านกระบวนการมีความเหมาะสมไม่แตกต่างกันและด้านผลผลิตมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน แต่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เห็นว่าด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพอมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .0520⁵²

อรรถ ปราบรีปุตลง ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย 2 อำเภอนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหาในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย 2 อำเภอนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คือครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ ส่วนใหญ่ขาดความรู้ทักษะการจัดทำและนำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปใช้ ซึ่งเมื่อดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการจัดทำและนำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปใช้ ผลการดำเนินการพัฒนางรอบที่ 1 กลุ่มเป้าหมายทุกคน มีความรู้ทักษะเกี่ยวกับการจัดทำแผน แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ให้ได้จำนวน 18 แผน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความเข้าใจเรื่องราวของกิจกรรมลูกเสือ 2) ระเบียบแถวของลูกเสือ 3) คำปฏิญาณของลูกเสือ 4) เงื่อนไขและประโยชน์ของเงื่อนไขและสามารถนำ แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปใช้ แต่กลุ่มเป้าหมายยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเกม/เพลงที่ยังจัดกิจกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร กลุ่มผู้ร่วมศึกษาจึงประชุมร่วมกัน เพื่อนำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ การนิเทศการจัดทำและนำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปใช้ ซึ่งผลการนิเทศ กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สามารถจัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้ โดยเพิ่มความเข้าใจที่กิจกรรมเกม/เพลง และสามารถจัดกิจกรรมเกม/เพลง ได้ดียิ่งขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า การดำเนินงานการ

---

⁵² ทรงศักดิ์ จารุมาศ, “ การประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู” (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2544), บทคัดย่อ.

พัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสม⁵³

วิจิตร ชินศรี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนกุศคุ้มวิทยา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงาน กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนกุศคุ้มวิทยา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ก่อนการ ดำเนินการพัฒนา ผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่มีความรู้ความเข้าใจกิจกรรมลูกเสือ ไม่มีแผนการจัด กิจกรรมลูกเสือ ไม่จัดกิจกรรมลูกเสือตามกระบวนการวิธีลูกเสือส่งผลให้ลูกเสือเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเข้าเรียน หลังจากที่ได้พัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 4 กลยุทธ์ ได้แก่ การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การมอบหมายงานการสอนตามแผนการนิเทศติดตามในวงรอบที่ 1 ตามขั้นตอนการวิจัย ปฏิบัติการพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจกิจกรรมลูกเสือ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความ เข้าใจอยู่ในขั้นดี ส่วนอีก 2 ด้าน คือด้านการเขียนแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านการกิจกรรม ลูกเสือ พบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการพัฒนาอยู่ในขั้นปานกลาง กล่าวคือ การเขียนแผนการจัด กิจกรรมลูกเสือไม่ครบกระบวนการ การจัดกิจกรรมไม่เคยปฏิบัติอย่างจริงจัง กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้นำไปพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ การนิเทศติดตาม การประชุม หลังสอน การศึกษาดูงาน ผลปรากฏว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลูกเสือ มี ความสามารถเขียนแผนกิจกรรมลูกเสือ มีความสามารถจัดกิจกรรมลูกเสือตามกระบวนการลูกเสือ อยู่ในขั้นดี ทำให้ลูกเสือมีความพึงพอใจบรรลุดุลคมการณ์ลูกเสือ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร⁵⁴

ผลการพัฒนาดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนกุศคุ้มวิทยา อำเภอเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ส่งผลทำให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลูกเสือ มี ความสามารถเขียนแผนกิจกรรมลูกเสือ มีความสามารถจัดกิจกรรมลูกเสือ มีทักษะกระบวนการจัด กิจกรรมลูกเสือโดยวิธีการของลูกเสือ ทำให้ลูกเสือมีความพึงพอใจบรรลุดุลคมการณ์ลูกเสือ และ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ลูกเสือเป็นผู้มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็น ระบบหมู่ แต่งเครื่องแบบลูกเสือถูกต้อง

⁵³ อรรถ ปรารับรูปุดลุง, “ การพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใน โรงเรียนราช สิมาวิทยาลัย 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547), บทคัดย่อ.

⁵⁴ วิจิตร ชินศรี, “การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อำเภอเมืองชัยภูมิ” (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547), บทคัดย่อ.

พิพาก กุลหิณตั้ง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่งใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ก่อน การพัฒนา ผู้บังคับบัญชาไม่มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรลูกเสือ ไม่เขียนแผนและจัดกิจกรรม ลูกเสือตามแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ ส่งผลให้ลูกเสือเบื่อหน่ายไม่ยอมเข้าเรียนและ ขาดวินัยการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ได้ดำเนินการพัฒนาโดยให้ความรู้แก่ผู้ร่วมศึกษาด้วยการไป ศึกษา ดูงาน จัดประชุมปฏิบัติการ ประชุมทบทวนหลังกิจกรรมลูกเสือ นิเทศและติดตาม การพัฒนา ปรับปรุงงานตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ ในวงรอบที่ 1 พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่อยู่ ในระดับปานกลาง จึงได้วางแผนพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 ด้วยกลยุทธ์การประชุมทบทวนหลังสอน กิจกรรมลูกเสือ ศึกษาดูงานที่มีปัญหาสภาพคล้ายกัน มีการนิเทศและกำกับติดตามหลังการพัฒนาใน วงรอบที่ 2 พบว่าปัญหาต่าง ๆ ก่อนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชามีความรู้สามารถเขียนแผนและจัดกิจกรรมตามแผนการ จัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ มีเทคนิคการสอนและมีสื่อการสอนที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย แต่งเครื่องแบบลูกเสือครบถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องเครื่องแบบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่นโดยทั่วไป

1. การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความเข้าใจสามารถเขียนแผนและจัด กิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ ได้อย่างดีถูกต้องตามวิธีการลูกเสือ ลูกเสือมี ความพึงพอใจได้รับการพัฒนาจนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ วินัย ตรงต่อเวลา แต่ง เครื่องแบบลูกเสือครบและถูกต้อง มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นระบบหมู่ และมีใจรักในการบำเพ็ญประโยชน์⁵⁵

สมพิศ จากภัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

⁵⁵ พิพาก กุลหิณตั้ง, “การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่งใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิ ภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547), บทคัดย่อ.

หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือ เรื่องระเบียบแถวของลูกเสือ เรื่องคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ เรื่องการก่อกองไฟและการปรุงอาหาร และเรื่องเงื่อนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เรื่องความเข้าใจเรื่องราวของกิจการลูกเสือ เรื่องการกางและรื้อเต็นท์ที่พักรวม เรื่องการบรรจุเครื่องหลังสำหรับการเดินทางไกล ไปพักรวมค้างคืน เรื่องการใช้แผนที่เข็มทิศ เรื่องวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล เรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และโดยรวมของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 10 เรื่อง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ ตามขนาดสถานศึกษา ในกิจกรรมการเรียนการสอน 10 เรื่อง พบว่าไม่แตกต่างกันทุกเรื่อง และโดยรวมทั้ง 10 เรื่อง พบว่าไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ ตามเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 3 เขต ในกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ 10 เรื่อง พบว่าไม่แตกต่างกันทุกเรื่อง และโดยรวมทั้ง 10 เรื่อง พบว่าไม่แตกต่างกัน

จากผลสรุปการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ จะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง เพราะกิจกรรมลูกเสือสามารถฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข แต่เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ ทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ย่อมทำให้เยาวชนของชาติประพฤติผิดวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดี ทำให้ก่อความเสียหายแก่ประเทศชาติในอนาคต วิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี คือกิจกรรมลูกเสือนั่นเอง แต่การบริหารกิจกรรมลูกเสือจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือจะต้องมีการวางแผนการจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เพื่อประสิทธิภาพที่แท้จริง⁵⁶

⁵⁶สมพิศ จากภัย, “การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์” (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สุรินทร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ , 2548), บทคัดย่อ.

งานวิจัยต่างประเทศ

ซิงควิน (Shinkwin) ได้ศึกษาบทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อการพัฒนาองลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยอลาสกา พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจการลูกเสือเป็นอย่างดี อารมณ์ดีสนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปรายและการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ชายหนุ่มลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความพร้อม ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองไม่สนับสนุน ได้รับการแก้ไขตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มีความมั่นใจจัดตั้งกองลูกเสือประชุมเจียบ ๆ เครื่องขริมกินไป จะพัฒนาองลูกเสือได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น⁵⁷

เมอร์ลิลอน (Moreillon) ได้นำเสนอเรื่องลูกเสือให้บริการการรู้หนังสือบทเรียนเพื่อการเรียนรู้หนังสือต่อองค์การการศึกษานานาชาติเมื่อปี ค.ศ.1990 ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สรุปได้ว่า การลูกเสือได้ขยายออกไปในขบวนการคนหนุ่มอย่างกว้างขวางทั่วโลก จุดหมายของการลูกเสือคือการช่วยเหลือในด้านสุขภาพร่างกาย สติ ปัญญา สังคม และการพัฒนาจิตใจของคนหนุ่ม การร่วมมือกันพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการฝึกอบรมลูกเสือ จึงมีอาจหลีกเลี่ยงการทำทายเกี่ยวกับการรณรงค์การรู้หนังสือได้ หากได้มีการฝึกอบรมและการจัดการที่ดี ลูกเสือสามารถจัดโปรแกรมการรู้หนังสืออย่างกว้างขวาง ซึ่งพวกเขาได้จัดให้มีการอบรมการเรียนรู้หนังสือ มีศูนย์การศึกษา การฝึกอบรมด้านอาชีพและโปรแกรมอื่น ๆ อีกมากมาย พวกลูกเสือได้เข้ารับการอบรมในขั้นสูงขึ้น และได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้หนังสือประเทศไสติในอินเดียชั้น ลูกเสือชายและหญิงได้ร่วมมือกันในโครงการรู้หนังสือในบังคลาเทศ ปากีสถานซีเนกัล เบนิน ไชร์ เบอร์กินา ฤาไซ เคนยา โบลิเวีย และซาอุดีอาระเบีย ลูกเสือได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือจำนวน 4 เล่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มลูกเสืออื่น ๆ สามารถเริ่มงานด้านการรู้หนังสือได้อย่างดี⁵⁸

---

⁵⁷ Anne.Shinkwin , Two Boy Scout troops: The impact of the Troop Culture on What Boys Learn (Alaska: n.p.,1983).

⁵⁸ Moreillon,Jacques.Scouts Serving the Cause of Literacy (International Literacy Year Literacy Lessons) (Geneva : UNESCO International Bureau of Education,1990.)

เวสต์ (West) ได้ศึกษาปรัชญาทางการศึกษาของโรเบิร์ต เบเดน-เพาเวลล์ โดยวิธีการศึกษาเชิงประวัติ จากเอกสารผลงานสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ ความคิดทางการศึกษาของโรเบิร์ต เบเดน-เพาเวลล์ ซึ่งอธิบายไว้ในผลงานตีพิมพ์ของเขาและได้แสดงออกไว้ในขบวนการลูกเสือและเนตรนารี ที่เขาก่อตั้งขึ้นนั้น ถูกปล่อยปละละเลยเกือบสิ้นเชิงในประวัติศาสตร์การศึกษาในศตวรรษที่ 20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะท่วงทำนองข้อเขียนอันมีชื่อเสียงของเขาและเป็นเพราะภาวะเงินของเขาในการศึกษานอกระบบมากกว่าในระบบ โรงเรียนปรัชญาทางการศึกษาของเบเดน-เพาเวลล์ ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยใช้ประสบการณ์ที่บ้าน โรงเรียน รัฐบาลและในกองทัพบกของเขา เมื่อใกล้เกษียณอายุราชการทหาร เขาพยายามเชื่อมเข้ากับหน่วยงานการศึกษาในระบบ ครั้งแรกใช้องค์กรเยาวชนที่มีอยู่แล้วใช้กระบวนการเยาวชนของเขาเอง ซึ่งก่อนเขาถึงแก่อนิจกรรมในปี 1941 ได้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และได้ย่อบส่วนของขบวนการเหล่านั้นซึ่งพยายามปฏิรูปในตอนแรก เขาวางพื้นฐานให้เด็กทุกคนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เขามุ่งสร้างโอกาสแก่เยาวชนให้รับใช้พระเจ้าเป็นเจ้า เพื่อนมนุษย์และตนเองโดยการเป็นพลเมืองดี ในขณะเดียวกันก็ให้นันทนาการที่มีคุณค่าและสนุกสนาน พื้นฐานของโครงการของเขาคือ ระบบอุปถัมภ์ โดยจัดเยาวชนชายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบถาวร เพื่อมิตรภาพกิจกรรมและเรียนรู้ ซึ่งมีเด็กชายเป็นผู้นำที่ใช้มาตรการความรับผิดชอบมาก ผู้นำที่เป็นผู้ใหญ่เป็นที่คาดหวังว่าจะรู้จักเด็กแต่ละคนดีพอที่จะสามารถให้การศึกษามากกว่าจะสอนเด็ก ๆ จากความต้องการที่จะบริการแต่แรกนี้ เด็กชายจะถูกนำไปสู่การปฏิบัติตนในการดำเนินงานและได้รับการช่วยให้พัฒนาความสามารถของตนเพื่อเตรียมตัวให้บริการ ถึงแม้ว่าข้อเขียนของเบเดน-เพาเวลล์ จะลงวันที่ไว้จากทศวรรษแรกของศตวรรษแต่ระบบของเขาก็สะท้อนโครงสร้างความสัมพันธ์ทางการสอนซึ่งเปิดเผยมากกว่า 20 ปีมาแล้ว โดยนักปฏิบัติการสอนพื้นฐานเป็นผู้เปิดเผยเอง และการรู้จักทำให้สอดคล้องกับองค์ประกอบการให้การศึกษาแก่ตนเอง ซึ่งเป็นสหพันธ์ที่จำเป็นขององค์ประกอบการสอนในการศึกษา เพราะฉะนั้น ทฤษฎีเบเดน-เพาเวลล์ จึงแสดงให้เห็นว่าจะตั้งปรัชญาการศึกษาที่คงที่และเป็นที่ยอมรับได้ในด้านความเข้าใจการสอนพื้นฐาน⁵⁹

ดีน (Dean) ได้ศึกษาประวัติขบวนการลูกเสือในอเมริกา จากเริ่มแรกในปี 1910 จนถึงปี 1990 จากเมื่อนำขบวนการลูกเสือเข้ามาในอเมริกาจนถึงปัจจุบัน ผู้ก่อตั้งและผู้นำขบวนการนี้ได้พิจารณาเห็นว่า การลูกเสือเป็นการศึกษาและเป็นโปรแกรมการสร้างนิสัยบุคคลที่เข้าถึงราว ๆ เด็กชาย 1 คนจากทุก ๆ 4 คน ในจำนวนประชากรวัยลูกเสือ อย่างไรก็ตามการลูกเสือส่วนใหญ่

⁵⁹ West, Robert Charles. "The educational Philosophy of Baden-Powell."

ถูกปล่อยปละละเลยจากโรงเรียนของเขาที่มีการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสถาบันการศึกษาในอเมริกา การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการลูกเสือ และบอกเล่าว่าการลูกเสือเกี่ยวกับอะไรทั้งหมดนั้น และพบว่าการลูกเสือมีอยู่ใน 3 ส่วน คือ การลูกเสือจากปี 1910 จนถึงตอนเริ่มสงครามโลก ครั้งที่ 2 ในปี 1942 เรื่องราวที่เขียนขึ้นจากความทรงจำของผู้เขียน ซึ่งทำหน้าที่นักวิชาชีพลูกเสือ ปี 1943 – 1973 การลูกเสือระหว่างการกำกับดูแลของ Alden Barber ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือในปี 1973 และผู้สืบทอดเขาจนถึงปี 1990⁶⁰

แบร์ก (Bragg) ได้ศึกษาติดตามประวัติการลูกเสือในประเทศแคนาดา จากปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงเพียงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยพยายามให้ได้รับความเข้าใจว่าความเป็นชายนั้น ได้รับคำนิยามจากผู้แต่งและสนับสนุนขบวนการลูกเสือว่าอย่างไร ในเบื้องต้นที่ใช้คู่มือลูกเสือและหนังสือส่งเสริมนั้น การวิจัยครั้งนี้ ได้แย้งว่าขบวนการได้ให้นิยามภาพลักษณ์ของวัยผู้ใหญ่อย่างชัดเจน สำหรับชาวแคนาดาในช่วงเวลาที่โครงสร้างของความเป็นชายเป็นที่รับรู้ว่าจะอยู่ในสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ขบวนการลูกเสือไม่เพียงแต่เสนอสถานที่หลบหนีสำหรับ “วิกฤตของความเป็นชาย” เท่านั้น แต่ยังได้ช่วยเปลี่ยนภาพลักษณ์ของสถานที่หรือบทบาทของผู้ใหญ่เพศชาย ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสังคม ศตวรรษที่ 20 ปรากฏว่าในขณะที่การศึกษาครั้งนี้ อาจจะไม่ให้ความเข้าใจประสบการณ์ในอดีตของลูกเสือแต่ละคนในขบวนการนั้น ก็พยายามทำให้เข้าใจง่ายขึ้นเกี่ยวกับวิธีการที่ชาวแคนาดาบางคนพยายามให้นิยาม คำนิยามของคำว่า วัยผู้ใหญ่ เป็นที่ยอมรับแล้วนำทางชีวิตของพวกเขาไปตามโครงสร้างเหล่านั้น⁶¹

ฟรานซิส (Francis) ได้ศึกษาลูกเสือและสมาชิก 4H ของรัฐยูตาห์เพื่อกำหนดผลกระทบการที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์กรเยาวชนมีต่อภาวะผู้นำ และการพัฒนาทักษะชีวิตของพวกเขาเหล่านี้ วิธีการศึกษาใช้แบบวัดภาวะผู้นำของเยาวชน และการพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งคอร์มันดี และซีฟเวอร์ ได้พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาพบว่า คะแนนแบบวัดเฉลี่ยของลูกเสือเท่ากับ 69.65 และ 69.14 สำหรับสมาชิก 4-H ผู้ร่วมวิจัย 4-H บ่งชี้ว่าได้ประโยชน์ปานกลางถึงมากในทุกด้านของแบบสำรวจด้วยแบบวัดภาวะผู้นำเยาวชน และการพัฒนาทักษะชีวิตยกเว้นด้านเดียว คือ สามารถกำหนดความต้องการได้ ซึ่งสมาชิกเหล่านี้ให้คะแนนเป็นประเภทที่มีการพัฒนาเล็กน้อย ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจเป็นรายชื่อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านภาวะผู้นำและทักษะชีวิตสูงสุด 3 อันดับแรก คือ

⁶⁰ Dean, John Isaac. "Scouting in America." 1910-1990, PhD dissertation University of South Carolina. Dissertation Abstracts International, 1993.

⁶¹ Bragg, Ross Andrew. "The Boy Scout Movement in Canada; Defining Constructs of Masculinity for the Twentieth century." M.A. thesis, Dalhousie University, 1995.

ในข้อมูลมีบุคลิกภาพเป็นกันเอง เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และเคารพคนอื่น ส่วนข้อที่ได้รับคะแนนเฉลี่ย ด้านภาวะผู้นำและทักษะชีวิตต่ำที่สุด คือ รู้จักกาลเทศะ ใช้การคิดที่มีเหตุผลและกำหนดความต้องการได้⁶²

จากงานวิจัยต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของเด็ก การก่อตั้งลูกเสือ โดยประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรก ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ 2 และประเทศไทยเป็นประเทศที่ 3 รวมทั้งยังกล่าวถึงสิทธิความเสมอภาคของลูกเสือและเนตรนารี ในรูปของอาสาสมัคร ความสามัคคี สิ่งแวดล้อมตลอดจนความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ซึ่งกิจกรรมลูกเสือที่จะช่วยระงับยับยั้งได้ สามารถร้อยรัดกับวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติที่ว่า “เพื่อให้ลูกเสือพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้าความสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ” กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเยาวชนต่อไป

สรุป

กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เป็นกิจกรรมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นไปตามหลักสูตร จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ได้แก่ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ได้แก่หลักการของลูกเสือ วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ แนวทางการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี การบริหารงานลูกเสือ-เนตรนารี ประเภทของลูกเสือ การจัดหน่วยของลูกเสือ อุดมการณ์ของลูกเสือ หลักสูตรลูกเสือ กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ พิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ ทั้งนี้ให้ยึดตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ 3 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อม ได้แก่ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดเวลา 2) การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

---

⁶² Francis, David William. “Self-Perceived Leadership and Life skills of youth involved in the 4-H teen Leadership Training Camp and the Summer Camp Staffs of the Trapper Trails Council Boy Scouts of America.” M.S thesis, Utah State University, 2000.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม และ 2) แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม โดยใช้โรงเรียนเอกชนในอำเภอสสามพรานจำนวน 9 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร หัวหน้างานลูกเสือ – เนตรนารี ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสำรอง ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญ และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ รวมทั้งหมด 72 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดรายละเอียดและวิธีในการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการวิจัย เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการซึ่งเป็นขั้นตอนที่เริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ปัญหาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเสนอความเห็นชอบโครงการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม โดยทุกขั้นตอนได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเมื่อได้รับการแก้ไขและตรวจสอบแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (try out) แล้วนำไปเก็บข้อมูลโดยส่งด้วยตนเองถึงกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานตามโครงการ

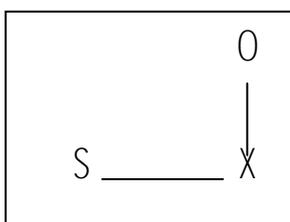
ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เมื่อได้จัดทำร่างรายงานผลการวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ แล้วจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องและวัตถุประสงค์กับการวิจัย จึงกำหนดระเบียบการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การหาคุณภาพของ เครื่องมือ การวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูลและสถิติที่ใช้ ในการวิจัย ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบกลุ่มตัวอย่าง เดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non experimental case study) ซึ่งนำเสนอ เป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

S หมายถึง ประชากรที่ศึกษา

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนใน จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน หัวหน้างานลูกเสือ – เนตรนารี 1 คน ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสำรอง 2 คน ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญ 2 คน และครูผู้สอนกิจกรรม ลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ 2 คน รวมโรงเรียนละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษาดัง รายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านลูกเสือ วุฒิต่างลูกเสือ ตำแหน่งของโรงเรียน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียน เอกชน ตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

2.1 **ขั้นเตรียมความพร้อม** คือ การที่โรงเรียนต้องวางแผนและเตรียมความพร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ทุกประเภท ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 **ด้านบุคลากร** หมายถึง การเตรียมความพร้อมของบุคลากรผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานลูกเสือ – เนตรนารี ครูผู้สอน กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ความรู้ความสามารถ การพัฒนาบุคลากร การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนตามความถนัด

2.1.2 **ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์การสอน** หมายถึงการเตรียมความพร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี แต่ละประเภท มีประสิทธิภาพความพร้อมด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ผู้เรียนใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ จะต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะ และประเภทของกิจกรรม ความเพียงพอของสถานที่ การจัดสรรงบประมาณในการเตรียมอุปกรณ์

2.1.3 **การจัดหน่วยลูกเสือ – เนตรนารี** หมายถึง การจัดหน่วยลูกเสือ – เนตรนารี เป็นกลุ่มและกอง ตามระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ – เนตรนารี

2.1.4 **ด้านการวางแผนกำหนดการ** หมายถึงการกำหนดนโยบายส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ การวางแผนกำหนดการสอน การจัดทำปฏิทินกำหนดการ การให้ความร่วมมือในการวางแผนกำหนดการสอน

2.2 **การปฏิบัติกิจกรรม** คือ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีในแต่ละสัปดาห์ การปฏิบัติตามแผนกำหนดการสอนอย่างเป็นขั้นตอน การเปิดและปิดประชุมกอง การนำสื่อมาใช้ในการสอน การนิเทศติดตาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ – เนตรนารี การสอนวิชาพิเศษลูกเสือ – เนตรนารี การจัดกิจกรรมวันสำคัญของลูกเสือ การจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมและการบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ – เนตรนารี

2.3 **การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี** หมายถึง การวัดผลดำเนินการตามขั้นตอน ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติและวัดตามสภาพจริง การประชุมเพื่อประเมินผลการสอน การทดสอบด้วยแบบทดสอบ การวัดผลการปฏิบัติเป็นกลุ่ม การประเมินผลตามข้อกำหนดของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การแต่งตั้งกรรมการสอบ การประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข ปรับปรุง การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มี 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 ใช้แบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพของไลเคิร์ต (Likert)¹ จำนวน 1 ฉบับ เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ จำแนก เป็น เพศ วุฒิต่างลูกเสือ ประสบการณ์การทำงานด้านลูกเสือ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งของโรงเรียน โดยแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม ตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแต่ละระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับปานกลางมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ในตอนท้ายของแต่ละด้านมีคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

ประเภทที่ 2 จัดให้มีการสนทนากลุ่มโดยเชิญผู้มีประสบการณ์ทางด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีจำนวน 8 คนมาประชุมสนทนาเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของจังหวัดนครปฐม

---

¹John W. _Best, Research in Education, 4th ed.(Englewood Cliff : Prentice-Hall, 1981), 37-43.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรผ่านหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ออกหนังสือแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในอำเภอสามพราน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้โรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 9 โรงเรียน นำข้อมูลที่ได้รับคืนกลับมา จัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบส (Best)² ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี อยู่ในระดับมากที่สุด

---

²John W. _Best, Research in Education, 4th ed.(Englewood Cliff : Prentice-Hall, 1981), 37-43.

3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงเครื่องมือโดยการปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาในเขตนครชัยศรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 สถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก โรงเรียนเดชอนุสรณ์ โรงเรียนจารุวรรณวิทยา และโรงเรียนสาธิตวิทยา สถานศึกษาละ 8 คน รวม 32 คน
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)³ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9616

---

³ Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publisher, 1974), 161.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive preseason) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดนครปฐม และ 2) แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม โดยใช้โรงเรียนในอำเภอสามพราน จำนวน 9 โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน หัวหน้างานลูกเสือ – เนตรนารี 1 คน ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสำรอง 2 คน ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญ 2 คน และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ 2 คน รวมทั้งหมด 72 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดให้มีการสนทนากลุ่ม โดยได้เรียนเชิญผู้มีประสบการณ์ทางด้านกิจกรรมลูกเสือในจังหวัดนครปฐมรวม 8 คน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม สำหรับหัวข้อที่นำเสนอในการสนทนากลุ่มคือ แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการค้นคว้าอิสระ เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบคำถามของการค้นคว้าอิสระในเรื่องนี้ ผู้ทำได้รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมจำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 8 คน ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 72 ฉบับ และได้รับกลับคืนจำนวน 72 ฉบับ คิดเป็น 100.00 % ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 8 ฉบับ พิจารณาตามตัวแปร เพศ วุฒิการลูกเสือ ประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งของโรงเรียน นำเสนอโดยใช้ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 5 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัว	ความถี่ (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	24	33.33
หญิง	48	66.67
รวม	72	100.00
2. วุฒิทางลูกเสือ		
ไม่มีวุฒิ	9	12.51
A.T.C.	33	45.83
W.B.	18	25.00
A.L.T.C.	5	6.94
A.L.T. (3 ท่อน)	5	6.94
L.T.C.	1	1.39
L.T. (4 ท่อน)	1	1.39
รวม	72	100.00
3. ประสบการณ์การทำงานด้านลูกเสือ		
1 - 5 ปี	23	31.94
6 - 10 ปี	20	27.78
11 - 15 ปี	16	22.22
16 - 20 ปี	8	11.11
21 - 25 ปี	4	5.56
26 - 30 ปี	1	1.39
รวม	72	100.00
4. อายุ		
21 - 30 ปี	22	30.56
31 - 40 ปี	12	16.66
41 - 50 ปี	33	45.83
51 - 60 ปี	4	5.56
61 ปีขึ้นไป	1	1.39
รวม	72	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	ความถี่ (คน)	ร้อยละ (%)
5. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.39
ปริญญาตรี	69	95.83
ปริญญาโท	2	2.78
รวม	72	100.00
6. ตำแหน่งของโรงเรียน		
ผู้อำนวยการ	1	1.39
รองผู้อำนวยการ	1	1.39
ครูผู้สอน	70	97.22
รวม	72	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม จำนวน 72 คน เป็นเพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นเพศหญิงจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีวุฒิทางลูกเสือ A.T.C. จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือวุฒิลูกเสือ W.B. จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีประสบการณ์การทำงานด้านลูกเสือ 1-5 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.94 รองลงมาคือ 6-10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคืออายุ 21-30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 95.83 รองลงมาปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 97.22 ผู้อำนวยการ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39 และรองผู้อำนวยการจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี
ของ

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

ในตอนี่ 2 นี้ ผู้ทำได้นำเสนอข้อมูล แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม ด้านที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม ด้านที่ 3 การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี นำเสนอโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

(N = 9)

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม	3.85	.46	มาก
ด้านที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม	3.91	.31	มาก
ด้านที่ 3 การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	3.84	.36	มาก
รวม	3.87	.37	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม มีแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=.31) ด้านที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=.46) และด้านที่ 3 การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขั้นเตรียมความพร้อม

(N = 9)

ขั้นเตรียมความพร้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร			
1. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือตามระเบียบทางราชการ	4.11	.63	มาก
2. มีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสืออย่างต่อเนื่อง	3.75	.48	มาก
3. ผู้กำกับลูกเสือได้รับมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับความถนัดและความสามารถ	3.81	.46	มาก
4. ผู้กำกับลูกเสือทราบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และจัดหาวัสดุในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสืออย่างพอเพียง	3.96	.44	มาก
รวม	3.90	.50	มาก
ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์			
5. มีสถานที่ในการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารีและสื่อในการสอนอย่างพอเพียง	3.70	.46	มาก
ด้านการจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี			
6. มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือในโรงเรียนถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับการลูกเสือ	4.13	.70	มาก
ด้านการวางแผนกำหนดการ			
7. มีการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน	3.78	.50	มาก
8. ฝ่ายบริหารและผู้กำกับลูกเสือมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน	3.64	.40	มาก
9. มีการจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนตลอดปี	3.65	.53	มาก
10. มีการจัดทำปฏิทินกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับปฏิทินของโรงเรียน	3.97	.48	มาก
รวม	3.76	.47	มาก
รวมทั้ง 4 ด้าน	3.85	.46	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม มีแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ขึ้นเตรียมความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือด้านการจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือในโรงเรียนถูกต้องตามข้อบังคับลูกเสืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=.70) รองลงมาคือด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=.50) ด้านการวางแผนกำหนดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D.=.47) และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ มีสถานที่ในการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี และสื่อการสอนอย่างพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรม

(N = 9)

การปฏิบัติกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งเมื่อมีการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือ	4.02	.36	มาก
2.ปฏิบัติตามขั้นตอนการเปิดประชุมกองได้อย่าง ถูกต้อง	4.00	.40	มาก
3.ในการเรียนการสอนทุกครั้งได้ปฏิบัติตามแผนการ สอนหรือกำหนดการสอน	3.64	.45	มาก
4.มีการประชมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงาน ในกองลูกเสือเป็นประจำ	3.49	.51	ปานกลาง
5.มีการเปิดสอบวิชาพิเศษและระดับเครื่องหมายวิชา พิเศษ	3.75	.78	มาก
6.มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญของลูกเสือในรอบปี	4.43	.42	มาก
7.มีการเข้าค่ายลูกเสือ - เนตรนารีตามระเบียบข้อบังคับ ของลูกเสือ	4.57	.32	มากที่สุด
8.มีการนำลูกเสือ - เนตรนารี ออกบำเพ็ญประโยชน์ ในวันสำคัญต่าง ๆ	3.77	.45	มาก
9.มีการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	3.78	.30	มาก
10.มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานการฝึกอบรม ลูกเสือ - เนตรนารี	3.61	.53	มาก
รวม	3.90	.31	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม มีแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยพบว่า มีการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารีตามระเบียบข้อบังคับของลูกเสือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=.32) และมีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงานในกองลูกเสือเป็นประจำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=.51) ส่วนที่เหลืออีก 8 ด้านอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกคือ มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญของลูกเสือในรอบปี ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=.42) มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เมื่อมีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=.36) ปฏิบัติตามขั้นตอนการเปิดประชุมกองได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=.40) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

(N = 9)

การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การวัดผลการฝึกอบรมลูกเสือมีการดำเนินการตามขั้นตอนของข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติและระเบียบคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ	3.85	.50	มาก
2.มีการวัดผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	3.82	.57	มาก
3.มีการประชุมเพื่อประเมินการเรียนการสอนลูกเสือ	3.67	.31	มาก
4.มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือตามสภาพจริง	3.85	.39	มาก
5.มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือโดยวิธีการใช้แบบทดสอบ	3.60	.54	มาก
6.มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือโดยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	3.97	.51	มาก
7.มีการวัดผลและประเมินผลตามข้อกำหนดของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.96	.38	มาก
8.มีการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติกิจกรรม การจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ	3.72	.27	มาก
9.มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา	4.06	.31	มาก
10.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	3.93	.37	มาก
รวม	3.84	.36	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม มีแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยพบว่า การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทั้ง 10 ข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=.31) มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ โดยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=.51) มีการวัดผลและประเมินผลตามข้อกำหนดของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=.38) ตามลำดับ

จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการสรุปรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาทั้ง 3 ด้านไว้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาด้านการเตรียมความพร้อม

ให้ครูผู้สอนที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ และเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญทางลูกเสือมาให้การอบรมทบทวนเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อจะได้มีวิธีการสอนขั้นตอนไปในแนวทางเดียวกัน วางแผนกำหนดการสอนและแผนการสอนไว้ล่วงหน้า จัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรมให้เหมาะสม

แนวทางพัฒนาด้านการปฏิบัติกิจกรรม

ส่งเสริมให้ลูกเสือ-เนตรนารีมีส่วนร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์มาให้การฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายและน่าสนใจ ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามร่วมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

ควรมีการประเมินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอย่างต่อเนื่องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นรายบุคคลและกลุ่ม

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของ

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

การสนทนากลุ่มการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม จากการสนทนากลุ่มของผู้มีประสบการณ์ทางด้านลูกเสือทั้ง 8

ประเด็นที่ 1 แนวทางในการเตรียมความพร้อม ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ด้านกาจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี ด้านการวางแผนกำหนดการควรเป็นอย่างไร

ด้านการเตรียมความพร้อม ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาได้แก่ ให้ฝ่ายบริหารและผู้กำกับลูกเสือมีการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกันจัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอนล่วงหน้า ผู้บริหารให้ความสนใจจัดสรรงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือเพื่อให้ผู้สอนมีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จัดแบ่งหน่วยของลูกเสือให้ถูกต้องตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ประเด็นที่ 2 มีแนวทางอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาได้แก่ การจัดการเรียนการสอนให้ทำตามขั้นตอนการเปิดประชุมกอง ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรลูกเสือ-เนตรนารี ให้จบในภาคเรียนที่ 1 และเปิดสอนและสอบวิชาพิเศษตามที่ลูกเสือเลือกเอง ตามความถนัดและระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษเมื่อสอบผ่านในแต่ละวิชา จัดกิจกรรมกลางแจ้งให้เป็นที่น่าสนใจของลูกเสือ เน้นการปฏิบัติจริง ให้นายหมู่ลูกเสือ-เนตรนารี ได้มีการประชุมนายหมู่หรือประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสืออย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 3 มีแนวทางการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างเต็มตามศักยภาพ

ด้านการวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ ผลการสนทนากลุ่มที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาได้แก่ การมีการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้า เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม 2) แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในจังหวัดนครปฐม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมที่เปิดสอนกิจกรรมลูกเสือสำรอง สามัญและสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลคือครูผู้สอนลูกเสือ – เนตรนารีโรงเรียนละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านการเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติกิจกรรมและด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ซึ่งใช้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ด้านการเตรียมความพร้อมและด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมตามแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน จะมีแบบสอบถามปลายเปิดในแต่ละด้านเกี่ยวกับแนวทางพัฒนากิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการสรุปรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาทั้ง 3 ด้านไว้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาด้านการเตรียมความพร้อม

ให้ครูผู้สอนที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ และเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญทางลูกเสือมาให้การอบรมทบทวนเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อจะได้มีวิธีการสอนขั้นตอนไปในแนวทางเดียวกัน วางแผนกำหนดการสอนและแผนการสอนไว้ล่วงหน้า จัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรมให้เหมาะสม

แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติกิจกรรม

ส่งเสริมให้ลูกเสือ-เนตรนารีมีส่วนร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์มาให้การฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายและน่าสนใจ ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามร่วมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

ควรมีการประเมินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอย่างต่อเนื่องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นรายบุคคลและกลุ่ม

3. การสนทนากลุ่มการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม จากการสนทนากลุ่มของผู้มีประสบการณ์ทางด้านลูกเสือทั้ง 8 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ได้ข้อสรุปดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมความพร้อม ซึ่งประกอบด้วยด้านย่อย 4 ด้านเป็นดังนี้

3.1.1 ด้านบุคลากร ให้มีการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือในระดับชั้นต่าง ๆ ให้มีวุฒิทางลูกเสือและอบรมอย่างต่อเนื่อง แต่งตั้งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัด ความรู้ ความสามารถ

3.1.2 ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ จัดเตรียมสถานที่และสื่อการสอนให้มีความพร้อมตรงตามเนื้อหาหลักสูตร ได้แก่ สถานที่ในการฝึกอบรมกลางแจ้ง เสาธงชาติ ห้องลูกเสือ ห้องประชุม โต๊ะหมู่บูชา พระบรมรูปรัชกาลที่ 6

3.1.3 ด้านการจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี จัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ-เนตรนารี ถูกต้องตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ละกลุ่มให้มีการแต่งตั้งผู้กำกับกลุ่มและรองผู้กำกับกลุ่ม แต่ละกองให้มีการแต่งตั้งผู้กำกับกองและรองผู้กำกับกอง

3.1.4 ด้านการวางแผนกำหนดการ มีการวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารและผู้กำกับลูกเสือ กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน จัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอนล่วงหน้า

3.2 ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ควรมีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงานในกองลูกเสืออย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี สอนตามหลักสูตรลูกเสือให้จบในภาคเรียนที่ 1 และเปิดสอนและสอบวิชาพิเศษและระดับเครื่องหมาย ในภาคเรียนที่ 2 ผู้บริหารต้องให้ความสนใจในกิจกรรมลูกเสือและผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นวุฒิบาศ

3.3 ด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ควรมีการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างจริงจัง ประชุมเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายประเด็นสำคัญที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 8-13) และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง พ.ศ. 2522 (คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 2538) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ พ.ศ. 2525 (คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 2542) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พ.ศ. 2528 (คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 2544) จึงนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ชั้นเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้รับมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือที่เหมาะสมกับความถนัด และความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้ใช้ประสบการณ์หรือความชำนาญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ครูผู้สอนร้อยละ 87.50 ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือผู้บังคับบัญชาที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการฝึกอบรม เห็นความสำคัญในการเอาใจใส่ ฝึกอบรมลูกเสือที่ตนรับผิดชอบและได้นำเอาแบบอย่างแนวการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือมาวางแผน มาจัดทำแผนการสอนและเลือกแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือได้เหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ เดชบำรุง พบว่าครูผู้สอนลูกเสือในโรงเรียนต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ จึงจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้กำกับหรือรองผู้กำกับลูกเสือได้ ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีสถานที่กลางแจ้งที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารี มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการเงินจากผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี พบว่าอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้มีการขออนุญาตจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือถูกต้องตามข้อบังคับ

คณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการจัดหน่วยลูกเสือ ด้านการวางแผนกำหนดการ พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและผู้กำกับลูกเสือได้มีการวางแผนร่วมกันในการจัดปฐกฐินปฏิบัติ กิจกรรม มีการจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรพงษ์ ขวัญศิริ ได้ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนพบว่าทุกโรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ โครงสร้างการจัดกิจกรรมนักเรียน การวางแผนกิจกรรมนักเรียน การดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียน และติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ด้านการปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการ ดำเนินงานในกองลูกเสือเป็นประจำอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือยังไม่เห็นความสำคัญของการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงานในกองลูกเสือ และไม่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรกุล เจนอบรม ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องนำรู้ทางการศึกษาว่า ในการฝึกกิจกรรม ถ้าจะให้การฝึกกิจกรรมได้ผลดี ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการ ฝึกกิจกรรมควรคำนึงถึงขั้นตอนของกระบวนการฝึกกิจกรรมเป็นการสำคัญ จึงจะทำให้ ประสิทธิภาพของการฝึกกิจกรรมได้ผลดี มีการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารีตามระเบียบข้อบังคับของ ลูกเสืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า โรงเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมเพราะจะฝึก ให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตนเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจน เรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 กล่าวไว้ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือ นำลูกเสือไปฝึก เดินทางไกลและแรมคืน ในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อยหนึ่งคืน

2. จากการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมเป็นดังนี้ ด้านการเตรียมความพร้อม บุคลากรควรได้รับการฝึกอบรมทางด้านวิชาผู้กำกับลูกเสือ ฝ่ายบริหารและผู้กำกับลูกเสือมีการ วางแผนดำเนินกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน จัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนล่วงหน้าตลอดปี ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ให้มีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงานในกองลูกเสือเป็นประจำ จัดกิจกรรมให้หลากหลาย เน้นการปฏิบัติ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและฝึกอบรมลูกเสือ ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมให้สมบูรณ์อย่าง เต็มที่ เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ประเทศชาติ ซึ่ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ด้านการประเมินผลให้มีการวัดผลทั้ง ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วัดผลตามสภาพจริงของลูกเสือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนา

ข้อเสนอแนะของการวิจัยทั่วไป

จากผลการวิจัยได้ค้นพบข้อสรุปแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ในด้านการเตรียมความพร้อม ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือ จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสืออย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนกำหนดการสอน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดของบุคลากร ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มกองลูกเสือในโรงเรียนให้ถูกต้อง เตรียมสถานที่และสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมควรมีการเปิดประชุมกอง ตามขั้นตอนทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอน จัดให้มีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงานในกองลูกเสือเดือนละ 1 ครั้ง จัดให้มีการเปิดสอนวิชาพิเศษตามที่ลูกเสือต้องการและระดับเครื่องหมายจัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าค่ายลูกเสือ ด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีควรมีการวัดผลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริง ประเมินผลตามเกณฑ์การวัดผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านการเตรียมความพร้อม ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือ โดยการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือในชั้นต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กำกับลูกเสือ มีความรู้ความสามารถทางด้านกิจกรรมลูกเสือจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนล่วงหน้า เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านกิจกรรมลูกเสือมาให้การอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการปฏิบัติกิจกรรมให้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง ไม่ควรสอนในห้องเรียน การเรียนการสอนให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการเปิดและปิดประชุมกองทุกครั้ง เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรลูกเสือ-เนตรนารี สอนให้จบในภาคเรียนที่ 1 ส่วนภาคเรียนที่ 2 เปิดสอนและสอบวิชาพิเศษโดยให้ลูกเสือ-เนตรนารีได้เลือกตามความสนใจ เมื่อลูกเสือ-เนตรนารีสอบผ่านให้ทำการประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ผู้บริหาร โรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ ถ้าผู้บริหารให้ความสนใจก็จะทำให้งิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเกิดการพัฒนา ควรกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นสูงแบบค้ำ ด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือให้มีการวัดผลตามสภาพจริง ตามข้อกำหนดของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
2. ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เพื่อให้บรรลุแนวทางการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการของคณะลูกเสือแห่งชาติ
3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมการสอนลูกเสือ-เนตรนารีในจังหวัดนครปฐม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2545.
- _____.แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, 2546.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : วัฒนา
พานิช, 2544.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยูไนเต็คโปรดักชั่น จำกัด , 2534.
- _____. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน[Online],accesses 15 June 2008 Available
From <http://academic.obec.go.th/cdc/printed/developopt/developopt.doc>
- _____. แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545
- กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ. วารสารปฏิรูปการศึกษา 6 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2545): 13-14.
- _____. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง, 2533.
- กองการลูกเสือ. ข่าวลูกเสือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรองจิต กว้างขวาง. “การศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา นครราชสีมา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทาลัย
วงษ์ชวลิตกุล, 2547.

- กรณีการ ฎู่ระหงษ์. “ การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่อง รักษ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2547.
- คณะลูกเสือแห่งประเทศไทย. ประวัติลูกเสือไทย 60 ปีกรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2514.
- คณะวิชาการ The Justice Group. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทพิรภาสจำกัด,2550.
- โชคชัย แร่ทอง. “ศึกษาการปฏิรูปงานการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียน ประถมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาานครศรีธรรมราช.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา , 2540.
- ตระกูล ดอกบัว. “ ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือใน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา , 2540.
- ทรัพย์ พิลางาม. การศึกษาสภาพการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. ม.ป.ท. ,2526.
- ทรงศักดิ์ จารูมาศ. “ การประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตากกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู.” ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2544.
- ปรีชา พึ่งจิตต์ตน. “การใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- พิกุล รัตนประเสริฐศรี. “แนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น.”วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,2537.
- พิพาก กุลหินตั้ง. “ การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ.” ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547.

ภรณ์ยู พิระพงษ์. “ การบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

ยุทธภู ภูผา. “ การพัฒนางานกิจการลูกเสือโรงเรียนบ้านกะเลงเวกทับทิมสยาม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

เรืองศิลป์ นิราราช. “ สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.

ลำยอง สังขชัย. “ บทบาทครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

ลัดดา สุวรรณกุล. กิจกรรมนักเรียน ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

วัฒนาพานิช. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2547.

วัชรวิทย์ ศรีนุช. “ การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ตามความคาดหวังและการปฏิบัติจริงในโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์.” สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2545.

วิเชียร อุดสำห. “ ปัญหาการบริหารงานลูกเสือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

วิจิตร ชินศรี. “ การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อำเภอเมืองชัยภูมิ.” ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง พ.ศ. 2522. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญพ.ศ.2525 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว,2542.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พ.ศ. 2528 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว , 2544.

_____ . “คู่มือการบริหารลูกเสือ.” เอกสารประกอบการสอน, 2550.

สุพจน์ เจณณสมบัติ. “การศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการวงโยชวาทิตของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2539-
2542.”วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542.

สมพิศ จากภัย. “ การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สุรินทร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ , 2548.

อนก เกตุวงศา. “ รูปแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2549.

อรรธ ปรารับปุตฺตง. “ การพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใน โรงเรียนราชสีมา
วิทยาลัย 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2547.

ภาษาต่างประเทศ

Best, John W. Research in Education. 4th ed. Englewood Cliff : Prentice-Hall, 1981.

Bragg,Ross Andrew. The Boy Scout Movement in Canada;Defining Contracts of Masculinity for
the Twentieth century.Dalhousie:Dalhousie University,1995.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row
Publisher, 1974.

Dean, John Isaac. Scouting in America: 1910-1990 (o Scouts) Carolina: University of South

Carolina. Retrieved from Proquest File: Dissertation Abstracts Ondisc.

Francis, David William. Self-perceived leadership and skills of youth involved in the 4-H teen leadership training camp and the summer camp Staffs of the Trapper Trails Council Boy Scout of America. Utah: Utah University, 2000.

Katz, Daniel., and Robert L. Kahn. The Social Psychology of Organization. 2nd ed. New York : John Wiley & Son, 1978.

Moreillon, Jacques. Scouts Serving the Cause of Literacy, Lessons. International Bureau of Education, Geneva (Switzerland).

Shinkwin, Anne. Two Boy Scout troops : The impact of the Troop Culture on What Boys Learn Alaska : n.p., 1983.

West, Robert Charles. The educational Philosophy of Baden-powell. South Africa: University of South Africa, 1988.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

ศธ 0520.203.2 / ๒๕๕๒

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์วิเชียร รุ่งทวีชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายมนต์ชัย มั่นวดีน รหัสนักศึกษา 49252409 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการบริหารกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม" ในกรณีนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. สำเริง อ่อนสัมพันธุ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

ภาคผนวก ข หนังสือขอทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ 0520.203.2 / 926

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

29 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเม่งฮังฮัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายมนต์ชัย มั่นวสิน รหัสนักศึกษา 49252409 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การ
บริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม” ในกรณีนี้ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นายมนต์ชัย มั่นวสิน ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของ
เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการ
อนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421- 9136

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองเครื่องมือ

1. โรงเรียนแม่จันทน์
2. โรงเรียนเคออนุสรณ์
3. โรงเรียนจรรุวรรณวิทยา
4. โรงเรียนสาธิตวิทยา

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0520.102 (นฐ) / 1305

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

21 มกราคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสกลวิทยา

ด้วย นายมนต์ชัย มั่นวสิน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัด นครปฐม” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดอนุญาต และแจ้งบุคลากรทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

๓๗
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 3421 8788

รายชื่อโรงเรียนที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูล

1. โรงเรียนสกลวิทยา
2. โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์
3. โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์
4. โรงเรียนเทพนิมิตรวัฒนา
5. โรงเรียนนักบุญเปโตร
6. โรงเรียนนาคประสิทธิ์
7. โรงเรียนภัทรนุสรณ์
8. โรงเรียนบวรชนวิทย์
9. โรงเรียนสุคนธีรวิทย์

ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับผู้กำกับลูกเสือ-เนตรนารี ตำรวจ สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ เป็นผู้ตอบ
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม
3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน:การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม

ขอความกรุณาท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพจริงที่ปรากฏในโรงเรียน และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยรับรองว่าผลการตอบแบบสอบถามของท่าน ไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐมต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

---

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. วุฒิทางลูกเสือ

- ไม่มีวุฒิ A.T.C. W.B.
 A.L.T.C. A.L.T.(3 ท่อน) L.T.C.
 L.T.(4 ท่อน)

3. ประสบการณ์การทำงานด้านลูกเสือ.....ปี

(เศษของปี ที่เท่ากับหรือมากกว่า โปรดปัดเป็น 1 ปี)

4. อายุ.....ปี

5. วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก

6. ตำแหน่งของโรงเรียน

- ผู้อำนวยการ
 รองผู้อำนวยการ
 ครูผู้สอน

**ตอนที่ 2 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม**

คำชี้แจง

แบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมความพร้อม

ด้านที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม

ด้านที่ 3 การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

คอนท้ายของแต่ละด้านให้เขียนแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อ โดยพิจารณาความหมายจากระดับคะแนนดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี อยู่ในระดับ น้อย

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี อยู่ในระดับ ปานกลาง

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี อยู่ในระดับ มาก

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี อยู่ในระดับ มากที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมความพร้อม

ข้อ	ชั้นเตรียมความพร้อม	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
1	มีการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน					
2	มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือตามระเบียบทางราชการ					
3	มีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสืออย่างค่อเนื่อง					
4	ฝ่ายบริหารและผู้กำกับลูกเสือมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน					
5	มีการจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนตลอดปี					
6	มีการจัดทำปฏิทินกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับปฏิทินของโรงเรียน					
7	ผู้กำกับลูกเสือได้รับมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับความถนัดและความสามารถ					
8	ผู้กำกับลูกเสือทราบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และจัดหาวัสดุในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสืออย่างเพียงพอ					
9	มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือในโรงเรียนลูกเสือตามระเบียบข้อบังคับการลูกเสือ					
10	มีสถานที่ในการฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารีและสื่อในการสอนอย่างเพียงพอ					

แนวทางการพัฒนาด้านชั้นเตรียมความพร้อม.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม

ข้อ	การปฏิบัติกิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
1	มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งเมื่อมีการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือ					
2	ปฏิบัติตามขั้นตอนการเปิดประชุมกองได้อย่าง ถูกต้อง					
3	ในการเรียนการสอนทุกครั้งได้ปฏิบัติตามแผน การสอนหรือกำหนดการสอน					
4	มีการประชุมนายหมู่หรือคณะกรรมการดำเนินงาน ในกองลูกเสือเป็นประจำ					
5	มีการเปิดสอบวิชาพิเศษและระดับเครื่องหมายวิชา พิเศษ					
6	มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญของลูกเสือในรอบปี					
7	มีการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารีตามระเบียบข้อบังคับ ของลูกเสือ					
8	มีการนำลูกเสือ-เนตรนารี ออกบำเพ็ญประโยชน์ใน วันสำคัญต่าง ๆ					
9	มีการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอนกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี					
10	มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานการฝึกอบรม ลูกเสือ-เนตรนารี					

แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติกิจกรรม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

ข้อ	การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
1	การวัดผลการฝึกอบรมลูกเสือมีการดำเนินการตามขั้นตอนของข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และระเบียบคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ					
2	มีการวัดผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ					
3	มีการประชุมเพื่อประเมินการเรียนการสอนลูกเสือ					
4	มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือตามสภาพจริง					
5	มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือโดยวิธีการใช้แบบทดสอบ					
6	มีการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือโดยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม					
7	มีการวัดผลและประเมินผลตามข้อกำหนดของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
8	มีการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติกิจกรรมการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ					
9	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา					
10	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี					

แนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	114.2813	283.4990	.6085	.9608
A2	113.9688	287.0635	.4399	.9618
A3	114.4375	280.3185	.4334	.9629
A4	114.2188	281.7248	.6000	.9608
A5	114.2813	279.2409	.6655	.9603
A6	114.2188	283.7893	.5903	.9609
A7	114.2188	282.4990	.5698	.9610
A8	114.0938	281.8296	.6377	.9605
A9	113.9063	280.8619	.6430	.9605
A10	114.5000	274.7097	.7604	.9596
A11	114.1250	279.0161	.6546	.9604
A12	114.0313	281.7087	.6532	.9605
A13	114.1563	278.8458	.7133	.9600
A14	114.4688	270.2571	.8543	.9588
A15	115.0000	272.0000	.6370	.9610
A16	114.3438	261.9103	.8778	.9586
A17	113.7813	285.7893	.5737	.9610
A18	114.2813	284.2087	.3704	.9631
A19	114.2188	275.0796	.8188	.9592
A20	114.2813	270.2087	.8218	.9590
A21	114.3125	280.5444	.7197	.9601
A22	114.1250	278.9516	.7793	.9597
A23	114.3438	275.9103	.8025	.9594
A24	114.3125	280.6089	.7169	.9601
A25	114.6563	273.8458	.7728	.9595
A26	114.1563	285.8780	.4993	.9614
A27	113.9375	278.8992	.7784	.9597
A28	114.3438	281.1361	.7264	.9601
A29	114.2188	279.5958	.7255	.9600
A30	114.2188	277.6603	.7208	.9599

Reliability Coefficients

N of Cases = 32.0

N of Items = 30

Alpha = .9616

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายมนต์ชัย มั่นวสิน
ที่อยู่	304 หมู่ 8 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
ที่ทำงาน	โรงเรียนสุคนธ์วิทย์ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	จบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง)เอก วิทยาศาสตร์ทั่วไปจากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
พ.ศ. 2528	จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต(ค.บ.) เอกพลศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน	ศึกษาคณะระดับปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร รุ่นที่ 26
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2522-2548	ครูผู้สอน โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม หัวหน้างานลูกเสือ-เนตรนารี โรงเรียนนาคประสิทธิ์ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนนาคประสิทธิ์ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายบริการ โรงเรียนนาคประสิทธิ์ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนนาคประสิทธิ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์
พ.ศ.2549-ปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนสุคนธ์วิทย์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
ประวัติด้านลูกเสือ	
พ.ศ.2528	อบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)
พ.ศ.2528	อบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.)
พ.ศ.2529	ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน (W.B.)
พ.ศ.2538	อบรมขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ (A.L.T.C.)
พ.ศ.2541	ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 3 ท่อน (A.L.T.)
พ.ศ.2543	อบรมขั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ (L.T.C.)
พ.ศ.2546	ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน (L.T.)
พ.ศ.2546	ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
พ.ศ.2546	ร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 20 ที่ประเทศไทย
พ.ศ.2548	ร่วมงานชุมนุมลูกเสือเอเชียแปซิฟิก ครั้งที่ 25 ที่ประเทศไทย